

Містерство освіти і науки України

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра
Довженка

Кафедра професійної освіти та комп'ютерних технологій

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

«Методика навчання майбутніх фахівців швейної галузі технологій
оздоблення швейних виробів в етнодизайні»

Виконав:

Лебедев Кирило Петрович _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Професійна освіта (Технологія виробів
легкої промисловості)
(освітньо-професійна програма)

015 Професійна освіта _____
(спеціальність)

015.36 Професійна освіта (Технологія
виробів легкої промисловості) _____
(спеціалізація)

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук,
доцент Маринченко І.В. _____
(науковий ступінь, учене звання, посада,
ініціали, прізвище)

Консультант:

(науковий ступінь, учене звання, посада)

(ініціали, прізвище)

Допущено до захисту
«_____» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис) (ініціали, прізвище)

Дата захисту: «__» _____ 2024 р.

Оцінка _____

Підписи членів ПА:

Глухів 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи навчання майбутніх фахівців швейної галузі технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні	8
1.1. Сутність поняття «етнодизайн» у технології оздоблення швейних виробів.....	8
1.2. Зміст підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду у ЗП(ПТ)О.....	15
1.3. Компоненти, критерії та показники готовності майбутніх кравців до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.....	24
Висновки до першого розділу.....	34
РОЗДІЛ 2. Методика навчання майбутніх фахівців швейної галузі технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні	37
2.1. Організація і методика проведення констатувального етапу педагогічного експерименту.....	37
2.2. Формувальний етап педагогічного експерименту та узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи.....	48
Висновки до другого розділу.....	61
РОЗДІЛ 3. Техніка безпеки і охорона праці під час оздоблення швейних виробів в етнодизайні	64
3.1. Організація робочого місця та техніка безпеки на швейному підприємстві.....	64
3.2. Охорона праці на швейному підприємстві	67
Висновок до третього розділу.....	74
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	79
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Одяг та аксесуари легка промисловість завжди виготовляла і виготовляє у різних стилєвих рішеннях та напрямках. Сьогодні панівна більшість населення нашої країни «втомилися» від звичних для себе і оточуючих людей стилів в одязі. Людям захотілося чогось рідного, теплого, незайманого. І тому в останні роки на ринку легкої промисловості відбулися зміни в смаках споживачів, вони стали віддавати більшу перевагу речам які виготовлені в стилі етно. У зв'язку з подіями останніх декількох років що відбуваються на Україні, по всій державі і за її межами набуває надзвичайної популярності український етнічний стиль в одязі, аксесуарах, архітектурі, графічному проектуванні та інших областях декоративно-прикладного та художнього мистецтва. Адже історія українського етнодизайну відобразила в собі характер талановитого народу, своєрідність оточуючої природи. Етнодизайн сьогодні є важливою складовою сучасної української культури, де поєднуються прадавні народні традиції з сучасними технологіями [5].

Дослідження стану сучасного ринку легкої промисловості, дозволяє помітити зростаючий попит на одяг та аксесуари у стилі етно. Завжди яскраві та оригінальні, вони приваблюють споживача та створюють високу конкуренцію іншим стилям. Підвищений інтерес до етностилю не дивує, бо саме народна творчість - унікальна й неповторна і є джерелом величезної кількості орнаментів, кольору і форм, перевірених на практиці поколіннями. Художники від моди сміливо використовують в новій якості національну колірну гаму, символи, форми давнього національного одягу, їх структурне поєднання, стилістику, орнаментальні мотиви, етнічні ознаки та черпають натхнення для проектів з традиційної культури своїх народів [7].

Сучасні тенденції розвитку моди можна сміливо назвати еkleктичними. З'єднані воедино або використані окремо епохи, стилі, тенденції. Настав час,

коли людство накопичило достатньо знань і досвіду, щоб творити на основі придбаних знань. Підтверджуючи актуальність етностилю, виникають моделі, в яких на першому місці присутня еклектика у використанні різних форм, фактур матеріалів та оздобленні такого одягу.

Поняття «етнодизайн» ще не до кінця сформульоване науковцями, бо лише недавно стало предметом теоретичних досліджень та наукових дискусій. Але проблема етнодизайну виокремлено у працях А. І. Бровченка, Л. А. Корницької, Л. В. Оршанського, Р. М. Силка, В. П. Тименка, які приділяють провідну увагу навчанню та вихованню молоді на основі національної культури, традиційного і сучасного декоративно-ужиткового мистецтва і дизайну у професійній освіті. Однак аналіз результатів наукових праць, у яких розглядаються педагогічні засади використання етнодизайну у професійній підготовці фахівців швейної галузі, засвідчив їх недостатню дослідженість у вітчизняній науці [3].

Посилений інтерес суспільства до етнодизайну зумовлює необхідність підготовки фахівців професійної освіти з високим рівнем етнодизайнерської компетентності, здатних навчати учнівську молодь на засадах інтеграції традицій народного мистецтва і новітніх технологій дизайну. Етнодизайн у змісті професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розрядів ми бачимо як своєрідний засіб і метод розкриття їхнього художньо-творчого потенціалу й, водночас, наближення до культурних традицій українського народу. У зв'язку з цим в добу відродження та піднесення етно моди і етностилю в одязі, аксесуарах і доповненнях до костюму, зароджується питання про всі структурні компоненти та теоретичні і методичні засади навчання фахівців швейної галузі оздобленню швейних виробів в етнодизайні [26].

Таким чином, актуальність розв'язання завдань, спрямованих на підготовку фахівців швейної галузі технологій оздоблення швейних виробів в

етнодизайні, потребує наукового обґрунтування, що й зумовило вибір теми магістерської роботи «**Методика навчання майбутніх фахівців швейної галузі технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні**».

Об'єкт дослідження: процес навчання майбутніх кравців 2-3-го розрядів у ЗП(ПТ)О.

Предмет дослідження: методика навчання майбутніх кравців 2-3-го розрядів технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Мета дослідження полягає у розробці, науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці методичних рекомендацій, для підготовки майбутніх кравців 2-3-го розрядів до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Відповідно до об'єкта, предмета, мети дослідження були поставлені такі **завдання:**

1. Вивчити сучасний стан досліджуваної проблеми в педагогічній теорії, та її розв'язання на практиці.

2. Проаналізувати зміст навчання майбутніх кравців 2-3-го розрядів у ЗП(ПТ)О.

3. Визначити структурні компоненти, критерії та показники готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

4. Розробити методичні рекомендації для підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

5. Експериментально перевірити ефективність розроблених методичних рекомендацій, для підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

6. Охарактеризувати техніку безпеки і охорону праці на швейному підприємстві під час оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Методи дослідження:

1) теоретичні: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення наукової та навчально-методичної літератури з проблеми дослідження, що дало змогу з'ясувати ступінь її наукової розробки, напрями розвитку педагогічних ідей у цій галузі, визначити методологічні засади досліджуваної проблеми;

2) емпіричні: *обсерваційні* (пряме та опосередковане спостереження), *діагностичні* (бесіда, опитування, анкетування, тестування, діагностичні методики, рейтинг, метод аналізу результатів діяльності, експертних оцінок), що дозволило узагальнити аналітичний матеріал про сформованість готовності майбутніх фахівців швейної галузі до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні; *педагогічний експеримент* (пілотажний, констатувальний та формувальний етапи) для з'ясування вихідного стану професійної підготовки майбутніх фахівців швейної галузі у визначеному напрямі;

3) математичні реєстрування, математичний аналіз, *статистичні* – для статистичної обробки одержаних результатів;

4) графічні для наочного ілюстрування та порівняння результатів експериментальної роботи в графічних зображеннях і табличних формах.

Апробація результатів дослідження: Основні положення дослідження обговорено на звітній науково-практичній конференції студентів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (квітень 2024).

Експериментальна база дослідження здійснювалася на базі Державного професійно-технічного навчального закладу «Нетішинський професійний ліцей». В дослідженні приймали участь 20 викладачів та майстрів виробничого навчання та 42 учня.

Структура магістерського дослідження. Магістерська складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг магістерської роботи - 123

сторінок, основний зміст – 85 сторінок. Ілюстрований матеріал подано у 20 таблицях та у 9 рисунках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ ТЕХНОЛОГІЙ ОЗДОБЛЕННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ В ЕТНОДИЗАЙНІ

1.1. Сутність поняття «етнодизайн» у технології оздоблення швейних виробів.

Розбудова української держави вимагає докорінної зміни багатьох аспектів суспільного життя, серед яких важливе місце належить системі освіти. Підготовка сучасного фахівця має бути глибинною і всебічною, що зумовлюється технічним прогресом, новими спрямуваннями у формуванні духовності громадян країни. Учнівська молодь покликана здобувати знання, обирати нові шляхи входження у соціум, адаптуватися у професійній діяльності. Саме тому вчитель зобов'язаний мати інтелектуальне багатство, професіоналізм спеціаліста і як творча особистість по новому зміцнювати моральні позиції і збагачувати духовний світ та культуру молоді [27].

У зв'язку з цим відродження традицій народного мистецтва сьогодні відбувається як через відновлення традиційних народних промислів, так і у сфері взаємодії народного мистецтва з інноваційними технологіями. Одним із найпопулярніших видів художньої діяльності, де найбільш органічно використовуються елементи декоративно-прикладного мистецтва, у ХХ та в ХХІ ст. стає етнодизайн [34]. **Ошибка! Источник ссылки не найден.**]

Етнічний стиль в одязі, аксесуарах та доповненнях до костюму з більшою чи меншою інтенсивністю, використовувався як у 20-30-х роках, так і в наступних післявоєнних: 50-90-х роках ХХ ст. Але більш поживлений інтерес до «етностилу» в одязі, аксесуарах та доповненнях до костюму, розпочинає яскраво проявлятися у 60-х роках, серед молодіжної субкультури «хіпі» [29]. Звертаючись до костюмів різних народів світу, хіпі прагнули виділятися з натовпу, заявити про себе і свої погляди на світ. З тих пір етностиль міцно

зайняв свої позиції в моді, надаючи можливість всім і кожному, при бажанні, проявити свою індивідуальність і особисті переваги у костюмі. Саме у цей час відбувається предметно-проблемна диференціація досліджень етнічної культури, а вивчення традицій оздоблення національного костюма, виокремлюється в один з напрямів навчання майбутніх фахівців швейної галузі оздобленню швейних виробів в етнодизайні [45].

Традиційні технології народного мистецтва оздоблення швейних виробів в етнодизайні, у сучасному навчанні кравців 2 та 3-го розрядів є перспективним напрямком розвитку їх професійних здібностей. Поєднання нових напрямів і сучасних технологій з традиційними елементами народної творчості відкриває нові перспективи для кравців 2 та 3-го розрядів в оздобленні швейних виробів.

До напрацювань останніх десятиліть, що формують теоретико-методологічну базу дослідження, належать праці українських науковців, що дозволяють осмислити не лише дизайнерське, а й світоглядне значення етнонапрямку у оздобленні швейних виробів, що висвітлені у працях таких науковців: Л. А. Корницької [2], А. І. Бровченка [17], С. В. Миголя [15], В. В. Крижанівського [38], М. С. Курача, Л. В. Оршанського [45], А. А. Руденченко [49], І. М. Удріс [56], Ю. Б. Легенького [54], Б. П. Тимківа [61], Р. Е. Шмагала [65], які досліджували викладання етнодизайну у навчальних закладах, і в них розглядаються практичні питання, пов'язані з характеристикою навчального процесу (виклад основ етнодизайну) у школах, ЗП(ПТ)О та ЗВО, його місце у вихованні і навчанні молоді на основі національної культури, традиційного і сучасного декоративно-вжиткового мистецтва і дизайну у професійній освіті. Варто зазначити, що більшість вітчизняних дослідників етнокультурних витоків оздоблення одягу є фахівцями з історії костюма й викладачами-практиками, що забезпечують єдність

історичних, теоретичних і фахово-технічних аспектів у навчанні майбутніх кравців 2-3-го розрядів [54].

Вченими відмічається, що впродовж віків етнічний дизайн України формувався у двох основних формах: як домашні ремесла та як організовані виробництва – промисли, пов'язані з ринком. На їх розвиток впливали природні умови України, наявність сировини, вигідне торгівельне та географічне розташування. Зазначені форми розвитку етнічного дизайну йшли паралельно, тісно переплітаючись між собою. Кожна епоха збагачувала предметно-духовний світ людини і вносила свої зміни. Проте з покоління в покоління передавався генетичний код художньої традиції та художня спадщина народу.

Вивчення різних періодів розвитку та видів народного мистецтва проводили А. Будзан, Р. Захарчук-Чугай, М. Драган, К. Кавас, Т. Кара-Васильєва, М. Криволапов, М. Макаренко, П. Мельниченко, С. Миголь, К. Променицький, М. Станкевич, В. Тименко, В. Титаренко, В. Торканюк, Д. Тхоржевський, А. Хворостов, Є. Шевченко, К. Шонк-Русич та багато інших [43].

Тому сьогодні у науковій думці етнодизайн розглядається передусім у контексті підготовки майбутніх фахівців швейної галузі. Втім, етнодизайн – дисципліна доволі молода, хоча й має прадавні коріння. Витоками етнодизайну, на думку І. Удріс, є народне мистецтво. Дослідниця вважає, що у науковій думці українських вчених початку ХХ ст. можна прослідкувати процес формування концепції теорії і історії українського етнодизайну, який здійснювався на основі національних форм українського народного мистецтва.

Етнодизайн сьогодні є важливою складовою сучасної української культури, де поєднуються прадавні народні традиції з сучасними технологіями. Вдале поєднання етнічного підходу до освітнього процесу на ґрунті нових технологій дасть можливість якісно підвищити рівень освіти, наситити

навчальний процес тісним зв'язком з практичною діяльністю та внести духовну складову. Етнодизайн, на думку Ю. Легенького, репрезентує у матеріальному світі ментальність народу, зазначаючи, що «як та чи інша національна культура розбудовує свій досвід конституюванням світобудови в образі, етносі, ідеалі, так вона і структурує предметну діяльність дизайну в контексті його практики й культуротворення взагалі» [31]. Дослідник пропонує відродити етнодизайн на основі декоративно-прикладного мистецтва, оскільки саме етнодизайн зберігає риси традиціоналізму, базуючись на артефактах народної художньої культури.

Поняття «етнодизайн» ще не до кінця сформульоване науковцями, бо лише недавно стало предметом теоретичних досліджень та наукових дискусій. Проте, є декілька дослідників етнодизайну, які змогли у своїх дослідженнях сформулювати поняття «етнодизайн» - це такі дослідники як Л. Корницька, А. Бровченко [38], Р. Силко, В. Крижанівський [43]. Автори схильні думати, що слово «етнодизайн» утворюється поєднанням двох слів – «етнічний» і «дизайн». В свою чергу в словнику іншомовних слів ми знаходимо визначення: *етнічний (народний)* – такий, що належить якомусь народу, його культурі, традиціям, та «дизайн» визначається як комплексна *науково-практична діяльність* щодо формування гармонійного естетично повноцінного середовища життєдіяльності людини і розроблення об'єктів матеріальної культури. В. Даниленко визначає дизайн як форму навчально-пізнавальної активності, що полягає в мотиваційному досягненні свідомо поставленої мети зі створення творчого проекту, а також забезпечує єдність і наступність різних сторін процесу навчання і є засобом розвитку особистості суб'єкта навчання [25]. При цьому він наголошує, що проектна діяльність виступає як дидактична одиниця процесу навчання. Отже, поняття «дизайн» розглядається в трьох значеннях, як задум, метод і діяльність, зокрема й навчальна [32].

За визначенням Л. Корницької, *етнодизайн* – «це проектна діяльність зі створення сучасних форм матеріального середовища з використанням традиційних елементів культури певного етносу. Етнічний дизайн відповідає змістовим та естетичним характеристикам конкретної етнокультури, використовує національний колорит, характерний для традицій того чи іншого народу» [49]. В свою чергу, С. Мигаль трактує етнічний дизайн як мистецьку течію, що виникла як альтернатива технократизму сучасного життя і зумовлена прагненням зберегти самобутність народної культури [51].

На думку А. Бровченка, який в своїх дослідженнях етнодизайн називає, як один з напрямів сучасного мистецтва, що став культурним феноменом суспільного буття ХХ ст. і не втрачає своєї актуальності й на початку третього тисячоліття. В Україні становлення етнодизайну відбулося ще на початку ХХ ст. завдяки взаємодії професійних дизайнерів і народних майстрів. *Етнодизайн*, на його думку – «це трансформація елементів національної культури, зокрема декоративно-вжиткового мистецтва (форм, орнаментів, колористики, традиційних технік тощо) в сучасні промислові вироби» [24].

В той же час науковець О. А Крижанівський дає більш широке визначення дефініції етнодизайну. «*Етнодизайн* – це комплексна міждисциплінарна проектно-художня діяльність, яка інтегрує в собі природознавчі, технічні, гуманітарні знання, інженерне мислення і спрямована на формування та промислове вдосконалення предметного оточення людини із високим семіотичним статусом в усіх без винятку сферах життєдіяльності в певних етнічних традиціях» [26].

На II Міжнародному конгресі у Полтаві «Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст» відомий педагог і дослідник проблеми естетичного виховання молоді В. Бутенко зазначив, що етнодизайн – це духовна категорія, джерело для звернення духовного

потенціалу особистості, від суто прагматичного до осмислення життя. Водночас Ю. Афанасьєв у доповіді «Етнодизайн: етнокультурне коріння та глобалізаційна крона» висловив дискусійну думку, що етнодизайн – це перехідний період між декоративно-прикладним мистецтвом та національним дизайном [34]. Разом з тим, варто погодитися, що етнодизайн, виступаючи посередником між промисловістю і народним мистецтвом, технікою та художньою творчістю передовсім об'єднує точні та гуманітарні науки, одночасно залучаючи чуттєві здібності, естетичні смаки та духовність людини. Про це свідчать також напрямки професійної діяльності, етнодизайну й відповідні їм типи дизайнерів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1.

Основні напрями професійної діяльності, етнодизайну та відповідні їм типи дизайнерів

№ з/п	Напрями професійної діяльності та етнодизайну	Типи дизайнерів
1.	«Людина – природа» та етнодизайн парків і архітектури	Реалістичний тип дизайнера
	«Людина – техніка» та етностиль промислових виробів	
2.	«Людина – людина» та етномода	Соціально артистичний тип дизайнера
	«Людина – художні образи» і екодизайн	
3.	«Людина – знакові системи» і етнографіка	Академічний тип дизайнера

Під час дослідження поняття «етнодизайн» нами трактувалося як неформальне наслідування народним художнім традиціям, установлення зв'язку між ними, форми, декору, та функціонального призначення. Як свідчить практика, завдяки цьому в дизайн-діяльності фахівців відбуваються численні творчі експерименти, знаходяться оригінальні рішення складних проблем у формотворенні. Також розглянувши та вивчивши поняття «етнодизайн», нами було помічено що етнодизайн є важливим елементом дизайнерської діяльності, він поєднує традиції народного мистецтва і сучасні

технології, а тому є явищем, що інтегрує художню, та гуманітарну діяльність, де мистецька складова базується на традиціях української народної художньої культури [67].

Таким чином, етнодизайн є сучасною формою творчої діяльності, у якій синтезовано технічну та мистецьку складову, і де остання представлена яскраво вираженим етнічним компонентом. Етнодизайн поєднує у собі елементи народної художньої та професійної творчості, а також масового мистецтва. У етнодизайні зникає антагонізм між народною і масовою культурою, оскільки саме такий вид художньої творчості у глобалізованому світі зберігає генетичні та архетипові основи народної культури і репрезентує їх у нових художніх формах [45].

Глобалізаційні процеси, що відбуваються у світі, спонукають до національної самоідентифікації в дизайні і актуалізуються у різноманітних виявах етнічного дизайну. Сьогодні, у добу глобалізації, коли національне поступається масовій культурі, етнодизайн є надзвичайно актуальним явищем, оскільки стає важливим засобом самовираження та само ідентифікації етнокультурних маркерів у матеріальному світі.

Отже, досліджена нами науково-методична література та праці науковців (Л. А. Корницької, А. І. Бровченка, С. В. Миголя, В. В. Крижанівського, Л. В. Оршанського, та ін.) з теми дослідження, дозволяє зробити висновок що *етнодизайн* – це багатогранне поняття, формотворення і декор з урахуванням національних традицій, що гармонійно інтегрує в собі духовні, культурні, мистецькі, художні, проектні, технічні та етнонаціональні особливості. В етнодизайні поєдналися традиції народного мистецтва і сучасні промислові технології. Без взаємозв'язку цих складових – традиційного і сучасного, професійна підготовка майбутніх кравців 2-3-го розрядів в умовах становлення національної професійної освіти, на нашу думку, не буде повною. Етнодизайн

вносить у професійну освіту гуманістичну складову й виступає тим інноваційним компонентом, який базуються на стійкій системі культурних цінностей і традицій нації [32].

Сучасна професійна підготовка майбутніх кравців 2-3-го розрядів, творчі якості яких необхідно формувати саме в процесі навчально-виховної діяльності на засадах етнодизайну, розвиває творчий потенціал кожного учня, під час оволодіння технологіями оздоблення швейних виробів в етнодизайні, в поєднанні з освоєнням багатовікових традицій народного мистецтва і використання їх елементів в дизайні сучасних швейних виробів. Професійна освіта на засадах етнодизайну підвищує загальну культуру особистості майбутнього фахівця, його професійний, художньо-естетичний, проектний і дослідницький рівень культури як фахівця і як громадянина, вихованого на культурних традиціях народу, що є запорукою культурного поступу суспільства [95].

1.2. Зміст підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду у ЗП(ПТ)О

У виготовленні сучасного одягу задіяні люди різних напрямів професійної діяльності: художники-модельєри, конструктори, технологи, закрійники, швачки-спеціалісти, які виконують різні функції в процесі розробки та виготовлення одягу. Але всі вони працюють на один результат – задоволення матеріальних і естетичних потреб сучасного споживача, так як одяг є предметом споживання, а за сучасних умов – продуктом масового та індивідуального виробництва [23].

Безпосередньою діяльністю закрійника, кравця та швачки є пошиття тих виробів, які розробляються спеціалістами вищої категорії – дизайнером, конструктором, технологом. Однак, це зовсім не означає, що професійна підготовка фахівців швейної галузі зводиться лише до оволодіння ними механізованих операцій з виготовлення швейного виробу. Сьогодні, сучасний

фахівець швейної галузі, зокрема кравець 2-3-го розрядів, в сучасних умовах виробництва, коли вузька спеціалізація відходить у минуле, не може виконувати лише одну виробничу операцію, він повинен бути компетентним у питаннях створення і виготовлення швейної продукції на різних її етапах, включаючи й художньо-естетичний компонент. Також працівник швейного виробництва, не лише об'єкт автоматизованого процесу, але й творчо мисляча людина, яка розуміє процеси створення одягу, закономірності розвитку моди, історію розвитку костюмної форми, національні особливості вбрання [66].

Вибираючи фах кравця, дівчата та й хлопці напевно, не стільки бачать себе за постійним шиттям, скільки мріями завдяки цього фаху навчитися шити для себе, навчитися організовувати свою зовнішність без втручання у їх світ дорослих, навчитися виготовляти одяг, який би приносив моральне задоволення, почуття гордості за виріб виготовлений своїми руками, а від так – для них унікальний [56].

Використовуючи природній потяг молоді до нового, незвичайного, не такого як у всіх одягу, як засобу самовираження, викладачі намагаються направити її цікавість в русло національних цінностей, де є великі можливості для експериментування, пошуку нових ідей та самовираження. Посилений інтерес суспільства та старання викладачів направити природній потяг молоді до національних цінностей, зумовлює необхідність професійної підготовки фахівців швейної галузі з високим рівнем національної та етнодизайнерської компетентності, здатних навчати учнів на засадах інтеграції традицій народного мистецтва і новітніх технологій дизайну [34].

Дослідження, проведене в 2013 році, Інститутом професійно-технічної освіти (ІПТО) Національної академії педагогічних наук України (НАПНУ) показало що найбільш затребуваними професіями швейного виробництва, на думку роботодавців зі всіх областей України, стали швачка (62%) та кравець

(16%). І хоча з результатів дослідження, затребуваними професіями швейного профілю виявилось дві – це швачка і кравець, більшу та основну увагу в нашому дослідженні буде приділятися саме кравцю 2-3-го розрядів [12].

Професія «Кравець» передбачає вміння виготовляти швейні вироби відповідного рівня складності та розкрюювати похідні деталі, а також знання будови їх основних деталей, матеріалів та обладнання для виготовлення. Таким чином, ця професія інтегрує в тій чи іншій мірі основні компетенції всіх основних робітничих професій швейної галузі [23].

В проекті державного стандарту П(ПТ)О на професію «кравець» були виділені модулі трудової діяльності, які відповідають розрядам: початкового рівня – 2-3 розряд, базового – 4 розряд, високого – 5 розряд, підвищеного рівня – 6 розряд. Трудові функції кравців розподілені за кваліфікаційними рівнями, за ознакою складності організації та виконання робіт [26].

Професійна підготовка фахівців швейної галузі базується на галузевих стандартах, які були прийняті в 2006 – 2008 роках – це перші державні стандарти професійно – технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професій швейного профілю: швачок, кравців, закрійників. Зміст професійних стандартів фахівців швейної галузі визначається характером професійної діяльності. У 2013 – 2016 роках в результаті наукового пошуку створені професійні стандарти нового покоління, основані на компетенціях. Наповнення змісту професійних стандартів нового покоління, великою мірою, залежить від усвідомлення того, що є професією, а що є кваліфікацією, яка, є складовою певної професії, за що учень ЗП(ПТ)О одержує (в залежності від складності виконуваних професійних дій) кваліфікаційний рівень [42].

Компетентний висококваліфікований робітник, на нашу думку, це та людина, яка незважаючи на зміни робочого місця, (як в географічному так і у

внутрішньо-виробничому сенсі), окремих операцій трудової діяльності тощо, добре орієнтується у професії, адаптується у нових умовах, легко вчиться, тому що розуміє специфіку даної діяльності, щоразу вдосконалюючи свої знання, уміння й навички, набуває нових компетентностей, розширюючи свою компетентність [13].

Так, наприклад, висококваліфікований кравець 2-3-го розрядів має виконувати різні види пошиття від простих операцій до найскладніших, на будь-якому виді швейного обладнання. У такому випадку він матиме можливість вибору працевлаштування, незалежно від конкретного підприємства, міста чи регіону або будь-якої країни й вважатиметься компетентним фахівцем у швейній галузі [45].

Беззаперечним є те, що професійна компетентність майбутнього кравця 2-3-го розрядів залежить як від спеціальної, так і від загальної підготовки. Тісний зв'язок навчання з виробничою практикою, взаємозв'язок теоретичних і практичних дисциплін, стажування на виробництві під час навчання у ЗП(ПТ)О – це те, що є базисом професійної компетентності майбутнього кравця 2-3-го розрядів.

Окрім того, випускники ЗП(ПТ)О потребують не тільки знань, умінь і навичок, за які він отримує певний кваліфікаційний рівень, а й такі що дадуть йому можливість реагувати на різні зміни як у виробничій, так і у суспільній сфері буття. Це уміння аналізувати, орієнтуватися у будь-якій ситуації, при потребі вчитися, вдосконалювати майстерність і професіоналізм.

Під час підготовки майбутнього кравця 2-3-го розрядів, дуже важливо, як зазначає Ю.Ф. Зінковський [49], сформувати особистість із гармонійно розвинутими соціально-суспільними та духовно-інтелектуальними якостями. Процес підготовки майбутніх кравців 2-3-го розрядів, протягом трьох років має наскрізний характер і пов'язаний з ідеєю органічного поєднання сучасних

технологій виготовлення одягу з етнічним національним оздобленням сучасних швейних виробів. Зазначимо, що така спрямованість у підготовці майбутніх кравців 2-3-го розрядів, формує у учнів як професійні знання, уміння, навички, так і професійно-творче мислення на основі елементів етнодизайну. Етнодизайн у змісті професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розрядів ми бачимо як своєрідний засіб і метод розкриття їхнього художньо-творчого потенціалу й, водночас, наближення до культурних традицій українського народу [34].

З цією метою нами було проаналізовано типові навчальні плани ЗП(ПТ)О, за якими готують фахівців швейної галузі для швейної галузі виробництва, зокрема, з професії «крavecь». В типових навчальних планах, які готують кравців 2-3-го розрядів, ми не виявили українознавчого компонента у професійно спрямованих дисциплінах (таб.1.2.) [12].

Таблиця 1.2.

Типовий навчальний план

Професія: 7433 Кравець

Кваліфікація: Кравець 2-3 розрядів

№ п/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Усього	З них Лабораторно-практичні роботи
1.	Загальнопрофесійна підготовка	91	
1.1.	Основи галузевої економіки і підприємництва	27	2
1.2.	Інформаційні технології	17	4
1.3.	Основи трудового законодавства	26	
1.4.	Резерв часу	21	
2.	Професійно-теоретична підготовка	203	
2.1.	Технологія виготовлення виробів	101	10
	Матеріалознавство	16	
2.2.	Обладнання швейного виробництва	8	
2.3.	Основи конструювання одягу	45	12
2.4.	Охорона праці	10	
2.5.	Спеціальне малювання	23	22
3.	Професійно-практична підготовка	757	
3.1.	Виробниче навчання в майстерні	498	
3.2.	Виробнича практика	259	
4.	Консультації	20	
5	Державна кваліфікаційна атестація(або	7	

	поетапна кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)		
6	Загальний обсяг навчального часу(без пункту 4):	1058	50

Водночас зауважимо, що в структурі професійно-теоретичної підготовки кравців передбачена лише одна дисципліна, а саме, «Технологія виготовлення виробів», зміст якої включає знання, вміння та навички з оздоблення одягу. Встановлено, що зміст дисципліни «Технологія виготовлення виробів» можна пов'язати з етнодизайнерським компонентом (табл.1.3.) [36].

Таблиця 1.3.

Типова навчальна програма з предмету «Технологія виготовлення виробів»

Професія: 7433 Кравець
Кваліфікація: Кравець 2-3 розрядів

№ з/п	Теми	Кількість годин	
		Усього	З них на лабораторно – практичні роботи
Н.М. 1 Виготовлення столової, постільної білизни			
1.	Стандартизація та контроль якості продукції	2	
2.	Технологія виготовлення столової, постільної білизни	6	
3	Технологія ремонту	2	2
	<i>Усього</i>	10	2
Н.М. 2 Виготовлення поясних виробів			
4.	Технологія обробки окремих деталей та вузлів	5	
5.	Технологія обробки поясних виробів: - технологія обробки спідниці; - технологія обробки брюк	14 16	
	<i>Усього</i>	35	
Н.М. 3 Виготовлення виробів платтяно – блузочного асортименту			
6.	Технологія обробки виробів платтяного асортименту	44	6
7.	Оздоблення одягу	7	2
8.	Виготовлення одягу за індивідуальним замовленням	5	
	<i>Усього</i>	56	8
	Усього годин	101	10

Наприклад, тема №7: «Оздоблення одягу», включає виконання учнями оздоблення одягу аплікацією, оздоблення одягу сутажом, шнуром, вишивкою, розписом в техніці «батік», оздоблення бісером, з'ємними деталями в'язаними гачком, спицями в техніці «фриволіте» тощо. В цій темі учні знайомляться зі техніками та способами оздоблення швейних виробів. У процесі навчання технологій оздоблення учні вчать не просто шити та оздоблювати певні швейні вироби, а створювати одяг та аксесуари, який би ніс образність національної культури на основі етнічних першоджерел, якими є національні комплекси вбрання та окремі його компоненти, а також твори народного декоративно-прикладного мистецтва. Освоюючи науку створення та оздоблення швейних виробів, кравці 2-3-го розрядів вивчають комплекс дисциплін, що супроводжують процес виготовлення вбрання. Однією з таких дисциплін стала дисципліна «Технологія виготовлення виробів», в оновлених Державних стандартах П(ПТ)О, була введена в навчальний процес, одна тема «Оздоблення одягу» де учні навчаються всім технікам та способам оздоблення швейних виробів. Зміст цієї теми спрямований на ознайомлення учнів – майбутніх кравців 2-3-го розрядів, з теоретичними та практичними основами оздоблення швейних виробів, а саме: з композицією оздоблення, що є визначальною в процесі гармонізації костюмної форми, історією розвитку костюмів народів світу та зокрема національного українського костюма в контексті розвитку європейської моди, навчає практичному застосуванню цих теоретичних знань у проектуванні та виготовленні моделей в матеріалі, спроектованих за власною концепцією [36].

Вивчаючи формоутворення, розвиток національного українського строю, композиційні й декоративні відмінності етнічних костюмних комплексів вбрання різних регіонів України, знайомлячись з традиційними і сучасними техніками художньої обробки текстильних матеріалів, учні вчать

переосмислювати, стилізувати та здійснювати творчу трансформацію етнічних елементів у оздобленні сучасних швейних виробів [23].

Водночас зазначимо, що зміст даної теми допомагає учням грамотно вибирати вид та спосіб оздоблення вбрання за законами композиції, підбирати і поєднувати кольори, визначати стильову його спрямованість, згідно зі стилем і призначенням обирати його декоративне оформлення тощо, тобто навчати тієї грамоти, якою повинен володіти кожен фахівець, який пов'язаний із виготовленням швейних виробів. Крім того учні вчать використовувати етнічні елементи національного вбрання та декоративно-прикладного мистецтва в сучасному одязі, наближаючись до витоків культури свого народу, таким чином, через навчання швейній справі відбувається патріотичне виховання майбутніх фахівців [36].

Для того, щоб до змісту цієї теми увійшли знання і вміння оздоблювати швейні вироби з етнодизайнерським спрямуванням, ми пропонуємо доповнити зміст теми таким чином: виконуючи оздоблення швейних виробів на будь-які задані теми можна зорієнтувати учнів не лише на задані теми, а більший акцент в даній темі робити на національний (етнічний) компонент, а саме використати тематику, яка має національне (етнічне) забарвлення. Працюючи над творчими завданнями такого плану учням необхідно буде ознайомитись з етнічними особливостями різних регіонів України, виявити характер і значення орнаментів та візерунків всіх регіонів України [11].

Під час виконання таких творчих завдань, учні користуватимуться не лише набутими знаннями та уявленнями, що склалися протягом їхнього учнівського та повсякденного життя, а матимуть змогу розширити свій кругозір пізнаючи етнічні особливості рідного краю й України. Таким чином, відбуватиметься оволодіння учнями як практичних навичок з оздоблення швейних виробів, так і з одночасним їх патріотичним вихованням, при цьому,

не порушуючи загальної побудови навчальної програми, є можливість наповнити її зміст національним (етнічним) компонентом.

Такий підхід у використанні елементів етнодизайну у підготовці майбутніх кравців 2-3-го розрядів має бути ненав'язливим, і в ніякому разі, не примусовим. Спочатку викладач має створити необхідну атмосферу учнівської аудиторії, розповісти, показати, щоб забезпечити зацікавленість й інтерес до теми – це дасть поштовх до самостійного пошуку потрібної інформації. А результати зусилля самостійної роботи у пізнанні, під керівництвом викладача є, як відомо, більш сталими ніж ті, які підносяться у готовому вигляді [36].

Крім нормативної дисципліни «Технологія виготовлення виробів», де можливе використання етнокомпонента, кращим варіантом залучення молоді до національної культури, було б створення ілюстрованого альбому з етнодизайну, в якому учні більш докладніше знайомилися з культурним надбанням свого народу, традиційними техніками оздоблення одягу, використовуючи їх у сучасних виробках тощо [29].

На нашу думку такі заняття завжди привертають увагу та зацікавленість учнів, вони із захопленням створюють вироби, які мають практичне застосування і оригінально та сучасно виглядають в комплексі молодіжного вбрання. Це, наприклад, вироби виконані клаптиковою технікою (ковдра, косметичка, сумка, низ сукні чи спідниці, жилетка тощо), бісерні прикраси, вишивка бісером на одязі, аксесуарах, власноруч вишита сорочка та безліч інших швейних виробів. Кожний раз коли обігруються елементи етнічної, національної культури в сучасному варіанті, вони набувають нового звучання, що й подобається молоді.

Адже в наш час і в минулі часи молодь завжди шукає себе, свій імідж, свій стиль і манеру поведінки з презирством відкидає відживші канони й ідеали. Хочемо ми того чи ні, життя змінюється, змінюється і відношення до

колишніх цінностей, але основне залишається – це належність до певної культури, до народу, етносу. Нашим обов'язком є не нав'язливо спрямовувати молодь в їх особистісному, як професійному так і громадянському становленні, навчаючи виховувати на засадах етнокультури, національного мистецтва [36].

Отже, під час здобуття професійно-теоретичних знань і фахової підготовки кравців 2-3-го розрядів, не менш важливим для молодої людини є її професійне зростання на культурних цінностях свого народу. Завдяки використанню етнічного, національного компоненту у фаховій підготовці молоді, вона стає виразником і продовжувачем культури свого народу.

1.3. Компоненти, критерії та показники готовності майбутніх кравців до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Готовність до професійної діяльності є досить важливою професійною якістю майбутнього фахівця швейного профілю, підґрунтям його саморозвитку, рушійною силою формування активної суспільної позиції [37].

Термін «*готовність*» виник в експериментальній психології в кінці XIX ст., де розглядався як настанова, психічний стан суб'єкта, що спричиняє поведінку (діяльність) певного характеру й спрямованості.

Поняттю готовність до виконання будь-якої діяльності, незважаючи на його широке поширення, немає однозначного визначення. Готовність залежно від аспекту дослідження розглядають, як психологічну єдність, цілісність особистості професіонала, що сприяє продуктивності діяльності. Як інтегральне утворення, готовність відбиває цілісний стан особистості, що включає не тільки наявність здібностей та якостей, необхідних у майбутній діяльності, але й відношення до неї, що виявляється в потребах, бажаннях, мотивах [44]. Професійну готовність можна представити як особистісну якість, що відображається в діяльності. Отже, важливою умовою формування готовності до будь-якої діяльності є наявність відповідних якостей, і в

першу чергу схильностей та здібностей особистості до майбутньої діяльності. Готовність до діяльності розвивається на основі засвоєння загальних і професійних знань, формування вмінь і навичок, удосконалення сформованих професійно важливих якостей особистості [53].

Вчені Г. Коджаспірова та О. Коджаспіров трактують готовність до діяльності як складну динамічну систему, в якій задіяні різні сторони психіки: інтелектуальна, емоційна, мотиваційна та вольова [37]. Дослідники зазначають, що готовність до діяльності містить такі складові як «усвідомлені та неусвідомлені настанови, моделі ймовірної поведінки, визначення оптимальних способів діяльності, оцінювання своїх можливостей у їх відповідності до очікуваних складнощів і необхідність досягнення певного результату» [32]. На думку В. Гладких та М. Емця готовність формується під впливом установки, яка в свою чергу, створює своєрідне «налаштування» суб'єкту на майбутню діяльність. Д. Узнадзе підкреслює, що готовність – суттєва ознака установки, яка виявляється у всіх випадках поведінкової активності суб'єкта. У працях С. Рубінштейна, готовність до діяльності визначається вже як комплекс здібностей, які включають до структури різні властивості та якості особистості, причому здібність виступає як загальна категорія по відношенню до цих властивостей та якостей [12].

На сьогодні склалося кілька підходів щодо трактування готовності до професійної діяльності:

1) функціональній, де готовність вивчалася як психічний стан між особистісними властивостями та психічними процесами і розглядалася як необхідна умова успішності виконання професійних обов'язків [7];

2) особистісній, де готовність досліджувалася як характеристика особистості, що містить у собі спеціальні та загальні здібності, потребу у

професійному самовдосконаленні, комунікативні, професійні, проєктивні та інші вміння [8];

Під «готовністю майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні» ми будемо розуміти складне, особистісне утворення, що є комплексним відображенням ряду професійно зумовлених особистісних якостей, а також системною сукупністю художніх технологічних знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікаційного формування художньо-творчих умінь в учнів ЗП(ПТ)О [80].

Ми дійшли до висновку що на нашу думку, поняття «готовністю майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні» слід тлумачити, як новоутворення в структурі особистості учня, складається з певної кількості компонентів, які взаємодіють, розвиваються і піддаються цілеспрямованому формуванню. Звичайно, що цей вид готовності є необхідним компонентом більш широкого поняття - готовності учня до майбутньої професійної діяльності [9].

Проаналізувавши наведені погляди щодо сутності та структури готовності до професійної діяльності можемо зробити висновок, що вони взаємодоповнюють одна одну, розширюють і поглиблюють наші уявлення про складний і багатогранний феномен «готовності». У теорії готовності особистості до професійної діяльності, одним з головних, є питання про її компоненти та показники: їх неможливо розглядати як ізольовані, самостійні елементи багаторівневої професійної підготовки. Їхній зміст, усі вимоги до них мають походити з ідеї, відповідно до якої, будь-які складові та показники готовності є елементами цілісної системи. Крім того, ми вважаємо, що вивчати структуру готовності особистості потрібно відповідно до конкретного виду діяльності, враховуючи загальні, універсальні для будь-якої професійної

діяльності компоненти та специфічні професійні компоненти готовності, які властиві саме для певного виду діяльності [73].

Отже, узагальнивши теоретичні положення, запропоновані різними дослідниками, доходимо висновку про те, що готовність кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні – це складна динамічна структура, яка поділяється на психологічну, науково теоретичну і практичну та включає в себе такі компоненти [44]:

- 1) мотиваційний;
- 2) когнітивний;
- 3) етнодизайнерський (діяльнісний).

Ми можемо стверджувати що виділені нами компоненти тісно взаємопов'язані між собою, перебувають у динамічній взаємодії, здійснюють вплив один на одного та доповнюють один одного. Тож відповідно до кожного з цих компонентів готовності необхідно сформулювати критерії, на основі яких визначити показники готовності до навчання майбутніх кравців 2-3-го розряду технологіям оздоблення швейних виробів в етнодизайні [9].

В енциклопедичних виданнях поняття «критерій» (в перекладі з грецького *kriterion* – засіб судження, переконання, міра) трактують як: «мірило» для визначення, оцінки предмета чи явища, ознака, взята за основу класифікацій, орієнтир, індикатор, на основі якого відбувається оцінка або класифікація чого-небудь, визначається значущість або незначущість у стані об'єкта [23].

Дослідник Курило В. вказує на те, що, у педагогічній теорії під критеріями розуміють ті якості явища, що відображають його суттєві характеристики і саме тому підлягають оцінці [18].

В. Ягупов зазначає що «критерії практично визначають зміст та перебіг,

навчально-пізнавальної і навчально-творчої діяльності учнів та безпосередньо встановлюють її результативність». Вибір критеріїв підпорядкований вимогам, які ставляться до нього: індивідуальність, систематичність, достатня кількість даних про оцінки, тематична спрямованість, об'єктивність, умотивованість оцінок, єдність вимог з боку контролюючих, оптимальність, всебічність, дієвість та гуманність [23].

Під критерієм готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технології оздоблення швейних виробів в етнодизайні ми розуміємо ознаки, на основі яких відбувається оцінка, визначення та класифікація якостей, якими повинен володіти учень.

Згідно словника української мови «показник» – це свідчення, доказ, ознака чого-небудь; наочні дані про результати якоїсь роботи, якогось процесу; дані про досягнення в чому-небудь [38].

Ми погоджуємося з думкою І. Бизюкової, що показник виступає кількісною характеристикою явищ і процесів, які дають змогу зробити висновок про їх стан у динаміці [49].

Використовуючи деякі положення дослідження Богданової І. щодо критеріїв, ми вважаємо, що це поняття ширше, ніж показник [54]. При одному критерії може бути велика кількість показників. Водночас, між показником та критерієм існує тісний зв'язок, та, оскільки якість показника залежить від того, наскільки він об'єктивно та повно характеризує прийнятий критерій і, навпаки, правильний вибір показників зумовлений науково обґрунтованим вибором критерію [61].

Тому для будь-якого критерію характерна наявність показників, які відображають найбільш важливі стійкі властивості об'єкта, що забезпечують його існування [11].

Головними характеристиками «показника» є конкретність, що дозволяє

розглядати його як більш частковий стосовно критерію, і діагностичність, що дозволяє йому бути доступним для спостереження й обліку. Показникам відводиться важлива роль у діагностуванні, а саме, завдяки їм ми маємо можливість судити про розвиток явища, що вивчається [23].

Отже, використовуючи результати психолого-педагогічних досліджень з проблем готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності та її діагностики ми більш детально розглянемо виокремленні нами компоненти, критерії та показники готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні [57].

Мотиваційний компонент готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні передбачає наявність у майбутніх фахівців швейної галузі цілісної системи уявлень щодо майбутньої професії, наявність соціальних установок стосовно фахової діяльності, і також наявність мети, потреб навчальної діяльності. Також даний компонент передбачає оцінку усвідомлення мети підготовки і сформованість позитивного ставлення учнів до навчально-пізнавальної та майбутньої професійної діяльності; наявність стійкої мотивації у навчанні технологій оздоблення швейних виробів та при виконанні зразків професійних завдань з технології [13]. Даний мотиваційний компонент навчання характеризується сформованістю навчальних та пізнавальних мотивів, бажанням досягати професійного зростання, що актуалізує професійний саморозвиток майбутнього фахівця швейної галузі. Основою оцінювання тут виступає мотив – внутрішнє спонукання до дії [29].

Мотиваційний компонент обумовлює позитивне відношення до успішної професійної діяльності. Поняття мотивації вбирає систему всіх видів спонукань діяльності: мотиви, потреби, інтереси, прагнення, цілі, потяги, ідеали тощо, які безпосередньо визначають спрямованість діяльності людини. Це

поняття включає також і компоненти, які не усвідомлюються суб'єктом, а діють на рефлекторному рівні і на рівні підсвідомості. Складність і багатоаспектність проблеми мотивації зумовлює варіативність підходів до розуміння її сутності, природи, структури, а також до методів її вивчення та практичного застосування результатів досліджень [16].

Критерієм мотиваційного компоненту є *ціннісний* – усвідомлення значущості готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні, ціннісне ставлення до майбутньої професійної діяльності, сформованість навчальних та пізнавальних мотивів, прагнення до самостійного здобуття фахових знань, вміння організувати власний пізнавальний процес, прагнення до реалізації власних здібностей, можливостей, особистих якостей; ступінь активності і самостійності розумової діяльності, що дає змогу реалізувати індивідуальну програму саморозвитку і самоосвіти [15].

Показникам сформованості мотиваційного компоненту за окресленими критеріями є: (таб.1.4.)

Таблиця 1.4.

Показники сформованості мотиваційного компоненту

№ з/п	Компонент готовності	Критерій готовності	Показники готовності
1.	Мотиваційний компонент	Ціннісний критерій	<ul style="list-style-type: none"> - усвідомлення значення професійної підготовки і свідоме ставлення до майбутньої професії; - стійкий прояв зацікавленості до навчання; - стійкий інтерес та позитивне ставлення до майбутньої професійної діяльності; - прояв навчальної ініціативності; - прагнення учнями оволодіти професійними здібностями, знаннями, уміннями та навичками фахової праці; - усвідомлення особистісного сенсу та значущості професійного самовдосконалення.

Когнітивний компонент готовності передбачає наявність необхідного

об'єму психолого-педагогічних та спеціальних теоретичних знань у майбутніх кравців щодо сутності технології оздоблення швейних виробів в етнодизайні. Когнітивний компонент готовності вважається наслідком пізнавальної діяльності і він характеризується обсягом спеціальних знань учнів (широтою, глибиною та системністю), стилем мислення учня й у цілому є орієнтовною основою майбутньої професійної діяльності з формування зазначених умінь в учнів [11]. Також вивчивши та проаналізувавши когнітивний компонент структури готовності майбутніх кравців до навчання технології оздоблення швейних виробів в етнодизайні, виділимо та відмітимо думку науковця В. І. Гінецинського, що знанням є не будь-які когнітивні образи, а лише співвіднесені з певним предметним різноманіттям. Для того, щоб передати знання треба представити їх, як спосіб впорядкування певної предметної різноманітності та організувати активну пізнавальну діяльність учнів оперування цією різноманітністю [11].

Для когнітивного компоненту критерієм є *знанневий* – рівень оволодіння, засвоєння й оперування учнями фаховою термінологією, знання сутності, змісту майбутньої професійної діяльності.

Показникам сформованості когнітивного компоненту за окресленими критеріями є: (таб.1.5.)

Таблиця 1.5.

Показники сформованості когнітивного компоненту

№ з/п	Компонент готовності	Критерій готовності	Показники готовності
1.	Когнітивний компонент	Знанневий критерій	- знання вікових особливостей учнів; - науковий рівень знань сутності, місця, ролі професійних умінь в професійній підготовці учнів ЗП(ПТ)О та методики їх формування; - знання методики організації особистісно-зорієнтованого навчання.

Етнодизайнерський (діяльнісний) компонент готовності – являє собою вміння учнями сприймати, аналізувати, узагальнювати, класифікувати, виявляти, оцінювати та демонструвати ефективність і продуктивність інтелектуалізації діяльності та готовність практичного застосування знань та вміння на практиці. Етнодизайнерський (діяльнісний) компонент як елемент творчий у змісті професійної підготовки пробуджує креативність, почуття змагальності, бажання творити і досягати результатів. Все це разом є важливим чинником формування художньо-естетичного смаку та творчих якостей учнів.

Також етнодизайнерський (діяльнісний) компонент ґрунтується на вміннях учнями характеризувати різні матеріали для виготовлення та оздоблення швейних виробів в етнодизайні, обґрунтовувати вимоги до якості одягу та властивостей матеріалів для виготовлення та оздоблення швейних виробів в етнодизайні, організовувати та виконувати експертне оцінювання якості матеріалів та розробляти конфекційні карти, розробляти ескізи моделей пропозицій та створювати серію ескізів моделей одягу (колекції) з етнічним оздобленням [17].

Критерієм етнодизайнерського (діялісного) компоненту готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні є *операційний* – який характеризує ступінь сформованості готовності застосовувати набуті вміння та навички для виконання різних видів професійної діяльності, який відображає високу теоретичну і практичну підготовку з глибокою систематикою теоретичних і професійних умінь до професійної діяльності, здатність добирати і здійснювати послідовність дій з накресленими шляхами їх вирішення [11].

Показникам сформованості етнодизайнерського (діялісного) компоненту за окресленими критеріями є: (таб.1.6.)

Таблиця 1.6.

Показники сформованості етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту

№ з/п	Компонент готовності	Критерій готовності	Показники готовності
1.	Діяльнісний компонент	Операційний критерій	- сформованість професійних умінь та навичок до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Отже, вивчивши та проаналізувавши компоненти готовності до навчання, ми можемо зробити важливий висновок, що компоненти готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні, пов'язані між собою внутрішніми зв'язками (на основі принципів послідовності та наступності). Всі виділені нами компоненти не є ізольованими, а перебувають у взаємодії, що забезпечує їй інтегративний характер [11].

Враховуючи співвідношення та ступінь прояву критеріїв та показників сформованості готовності, ми визначили рівні готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні. Під *рівнем* розуміють міру кількісних і якісних проявів усіх ознак готовності. У нашому дослідженні рівень – це ступінь досягнення результату навчання [17].

Зо основу визначення рівня оволодіння тим чи іншим критерієм взято рівні оволодіння діяльністю, які відображають розвиток досвіду учня у зазначеному предметі в процесі навчання. Тож вважаємо за доцільне виділити три рівні готовності учнів відповідно до рівня оволодіння діяльністю залежно від співвідношення і міри вияву окреслених показників (таб.1.7).

Таблиця 1.7

Рівні готовності учнів до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні

Рівні	Характеристика
Високий	- учень має системні та глибокі знання в межах вимог навчальної програми з предмету «Технологія виготовлення виробів»; - учень усвідомлено використовує знання з предмету в стандартних та нестандартних ситуаціях;

	<ul style="list-style-type: none"> - учень вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення; - наявність в учні високого рівня розвитку оригінальності, креативності, творчого мислення, комунікативності, що необхідні для майбутньої професійної діяльності.
Середній	<ul style="list-style-type: none"> - учень правильно та логічно відтворює навчальний матеріал; - учень розуміє основоположенні теорії і факти; - учень вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, знань, умінь та навичок; - учень застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; - учень частково контролює власні навчальні дії; - учень має середній рівень розвитку оригінальності, креативності, творчого мислення при виконанні практичних завдань.
Низький	<ul style="list-style-type: none"> - учень з допомогою відтворює основний навчальний матеріал; - учень може повторити за зразком певну операцію чи дію; - учень має низький рівень розвитку оригінальності, креативності, творчого мислення при виконанні практичних завдань.

Визначені нами, критерії та показники готовності склали змістову основу інструменту вимірювання, необхідного й достатнього для об'єктивного визначення рівнів готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні. Під час виокремлення критеріїв та показників готовності до навчання скористалися підходом запропонованим дослідником В. Серіковим. Науковець зазначає необхідність виділення критеріїв та показників, які відповідають усім вимогам соціального середовища на певному віковому етапі професійного розвитку особистості [22].

Отже, ми зазначимо що виявлені нами структурні компоненти, критерії, показники та рівні готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні, взаємопов'язані і становлять повний цикл формування особистості майбутнього професіонала. Таким чином, готовність майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологіям оздоблення швейних виробів в етнодизайні є складним, системним феноменом, що інтегрує в собі мотиваційний, когнітивний, діяльнісний компоненти навчання, які зумовлюють ефективність професійного розвитку фахівця і є показниками його успішної підготовки до майбутнього фаху. Усвідомлення учнями структурних компонентів, критеріїв, показників та рівнів

готовності навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні сприятиме як успішній їх адаптації на заняттях під час виконання поставленого завдання, так і в їх подальшій професійній діяльності.

Висновки до першого розділу. Дослідження теоретичних основ навчання майбутніх кравців 2-3-го розрядів технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні дало можливість зробити такі висновки.

Проведено аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури та педагогічної практики з проблеми підготовки майбутніх кравців 2-3-го розрядів та з'ясовано недостатню розробленість досліджуваного питання.

З'ясовано, що професійна підготовка майбутніх кравців 2-3-го розрядів базується на галузевих стандартах П(ПТ)О нового покоління які ґрунтуються на компетенціях. Наповнення змісту професійних стандартів нового покоління, великою мірою, залежить від усвідомлення того, що є професією, а що є кваліфікацією, яка, є складовою певної професії, за яку учень ЗП(ПТ)О одержує (в залежності від складності виконуваних професійних дій) кваліфікаційний рівень.

Розкрито сутність основних понять дослідження: етнодизайн, кравець, державний стандарт професійно-технічної освіти (ДСПТО), готовність, готовність до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Етнодизайн – це багатогранне поняття, формотворення і декор з урахуванням національних традицій, що гармонійно інтегрує в собі духовні, культурні, мистецькі, художні, проектні, технічні та етнонаціональні особливості.

Кравець – фахівець який вмє виготовляти швейні вироби відповідного рівня складності та підкрюювати похідні деталі, а також знання будови їх основних деталей, матеріалів та обладнання для виготовлення.

Готовність до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні – під яким розуміють складне професійно-особистісне інтегроване новоутворення, що є неперервним комплексним відображенням системи знань, умінь, навичок, професійних якостей, мотивів, потреб, цінностей, необхідних

для подальшої успішної професійної діяльності для досягнення високих показників особистісного та професійного зростання під час навчання майбутніх кравців 2-3-го розрядів оздобленню швейних виробів в етнодизайні, що забезпечить їм конкурентоспроможність у сфері профосвіти.

Вивчено та проаналізовано зміст професійно-теоретичної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розрядів за Державним стандартом П(ПТ)О для пошуку етнодизайнерського компонента у навчанні фахівців. Водночас зауважимо, що в структурі професійно-теоретичної підготовки кравців передбачена лише одна дисципліна, а саме, «Технологія виготовлення виробів», зміст якої включає знання, вміння та навички з оздоблення одягу. Встановлено, що зміст дисципліни «Технологія виготовлення виробів» можна пов'язати з етнодизайнерським (діяльнісний) компонентом який формує у майбутніх кравців 2-3-го розряду художньо-естетичну культуру і національну ціннісну основу освіти яка є надійним тилом, базою і основою для формування культури майбутнього у майбутніх кравців 2-3-го розряду.

Визначено та охарактеризовано компоненти, критерії, показники та рівні готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні. До основних компонентів структури готовності віднесено: мотиваційний, когнітивний, етнодизайнерський (діяльнісний).

Відповідно до компонентів готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні запропоновані такі критерії: ціннісний, знаннєвий, операційний.

На основі виокремлених критеріїв визначено показники та рівні готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні: низький, середній, високий.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ ТЕХНОЛОГІЙ ОЗДОБЛЕННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ В ЕТНОДИЗАЙНІ

2.1. Організація і методика проведення констатувального етапу педагогічного експерименту.

У дослідно-експериментальній роботі основний метод дослідження – це педагогічний експеримент, він спрямований на практичну апробацію структурних компонентів готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні [17].

Під педагогічним експериментом нам слід розуміти систему пізнавальних операцій, пов'язаних з вивченням чинників та умов, фактів та явищ і процесів у спеціально створеному інформаційно-освітньому середовищі для виявлення властивостей, зв'язків, закономірностей професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду навчанню технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні [2].

Організація та проведення дослідно-експериментальної роботи вимагає обґрунтування оптимальної його тривалості. З цією метою нами було здійснено попередній аналіз науково-педагогічної та науково-методичної літератури, вивчався досвід роботи проведених аналогічних експериментів, співвідносилися цілі та завдання дослідження з необхідною діяльністю учнів і прогнозами результатів [2].

Експериментально-дослідна робота здійснювалася в кілька етапів, кожний з яких мав своє спрямування.

Перший етап педагогічного експерименту (2023 рік) – констатувальний – спрямований на визначення початкового рівня професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні [43].

Для досягнення поставленої мети констатувального етапу педагогічного експерименту визначено такі завдання:

1. Здійснення аналізу філософської, навчально-методичної і психолого-педагогічної літературі та дисертаційних досліджень з метою виявлення початкового стану проблеми професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні;

2. Вивчення традиційної методики навчання майбутніх кравців 2-3-го розряду технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні на заняттях з курсу «Технологія виготовлення виробів» у ЗП(ПТ)О;

3. Вивчення компонентів, критеріїв, показників та характеристика рівнів формування готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні та здійснення відбору діагностичних методик, які дозволяють визначити початковий рівень такої готовності кожного учня;

4. Складання програми педагогічного експерименту;

5. Доповнення навчально-методичного комплексу з дисципліни «Технологія виготовлення виробів»;

6. Збір, опрацювання та систематизація емпіричних даних.

Досягнення мети констатувального етапу педагогічного експерименту передбачалося шляхом проведення дослідження в умовах навчального процесу ЗП(ПТ)О з використанням розроблених діагностичних методик, що дасть змогу, насамперед, охарактеризувати сучасний стан готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Констатувальний етап педагогічного експерименту проводився в умовах педагогічного процесу на базі Державного професійно-технічного навчального закладу «Нетішинський професійний ліцей» протягом 2023-го року. Усього до експерименту було залучено 42 учня за напрямом професійної підготовки «Кравець 2-3-го розряду» та 20 викладачів і майстрів виробничого навчання. Відповідно до програми експериментального дослідження утворено дві групи: експериментальна група (ЕГ) – 22 особи та контрольна група (КГ) – 20 осіб.

Дослідження сучасного стану та традиційної методики підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні здійснювалася за такими компонентами: мотиваційним, когнітивним та етнодизайнерським (діяльнісним).

Констатувальний етап педагогічного експерименту розпочався зі анкетування викладачів спецпредметів та майстрів виробничого навчання (Додаток А). Анкетування викладачів та майстрів мало на меті визначити, які засоби навчання вони використовують під час занять. Адже в ході нашого дослідження було виявлено, що викладачі та майстри виробничого навчання майже не використовують в навчальному процесі сучасних засобів навчання через їхню недостатню кількість.

Результати анкетування показали, що викладачі та майстри виробничого навчання загалом позитивно оцінюють можливості такого засобу навчання, як ілюстрований альбом для вдосконалення фахової підготовки. Про це свідчать відповіді респондентів на запитання «З яким видом наочності Вам більше подобається працювати?» 70 % респондентів визнали найбільш ефективним застосування ілюстрованого альбому. На запитання «Ви б хотіли, щоб контроль знань відбувався за допомогою «Ілюстрованого альбому?» респонденти дали 90 % позитивних відповідей.

Не зважаючи на це, на запитання «Чи використовуєте Ви ілюстровані альбоми на своїх уроках?» 100 % респондентів відповіли негативно. в процесі бесіди зі викладачами та майстрами виробничого навчання було визначено, що така ситуація пояснюється відсутністю готових методичних розробок, з одного боку, та значними витратами часу на підготовку до занять, з іншого, оскільки недостатня кількість інформації що до сучасних технологій оздоблення швейних виробів для використання їх у навчальному процесі майбутніх закрійників 2-3-го розряду.

Відповідь на наступне запитання «Чи вистачає у Вашому навчальному закладі наявного методичного забезпечення для навчання технологій

оздоблення швейних виробів?» переважна більшість викладачів та майстрів виробничого навчання дали негативну відповідь.

Щодо відповіді респондентів на запитання «На Вашу думку чи відповідає ілюстрований альбом технічному прогресу?» викладачі спецпредметів та майстри виробничого навчання відповіли, що ілюстрований альбом повністю відповідає технічному прогресу і що за його допомогою можна підвищити рівень професійної готовності до навчання.

Таким чином, аналіз результатів проведеного анкетування викладачів та майстрів виробничого навчання засвідчив, що більшість респондентів мають вузькоспрямоване, поверхнєве уявлення про будь - який вид художньо-творчої діяльності. Тому в своїй практичній роботі вони використовують мінімальну кількість навчальних засобів. Проте значна кількість викладачів та майстрів виробничого навчання (85%) були одностайні в тому, що у зміст професійної підготовки фахівців швейної галузі доцільно вводити навчальний засіб такий як ілюстрований альбом, пов'язаний з навчанням учнів основ технологій оздоблення одягу з використанням етнічних елементів.

Далі на констатувальному етапі педагогічного експерименту нами було з'ясовано початковий стан сформованості рівня професійної підготовки учнів з технології виготовлення виробів. З цією метою нами використовувались такі методи дослідження як спостереження, анкетування учнів і викладачів, а також тестування навчальних досягнень з дисципліни «Технологія виготовлення виробів». Анкети відповідали існуючим вимогам: запитаннями передбачався вибір відповідей «так», «ні» або «частково» (Додаток Б).

У ході анкетування учнів з'ясовано, що з поняттям «етнодизайн» ознайомлено лише 22.3 % респондентів, недостатньо були ознайомлені 53.2 %, зовсім не ознайомлені – 24.5 %. Сформувати наукове визначення етнодизайну змогли лише 13.1 % респондентів, а неповні або неправильні відповіді сформулювало 86.9 % респондентів. Прізвища українських дизайнерів які використовують етнодизайн в своїх колекціях не змогли назвати більшість

учнів. Більшість опитаних респондентів замість етнодизайну давали визначення поняттю «дизайн».

Завдяки анкеті нам також вдалося з'ясувати, що окремі учні включають етнічні аспекти у власному побуті та житті. Позитивну відповідь на це запитання дали близько 14.7 % учнів, та 36.3 % учнів вказали що мають уявлення про українську культуру етнодизайну через звичаї, побутові предмети, але цих знань недостатньо, а 49 % - вказали на відсутність джерел для навчання етнодизайну. Свою готовність до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні учні оцінили таким чином: 43.3 % вважають, що вони підготовлені до даної діяльності, а 56.7 % - вказали на недостатність своєї підготовленості до професійної діяльності.

Наступний наш крок в констатувальному етапі педагогічного експерименту був спрямований на виявлення початкового рівня сформованості мотиваційного компоненту готовності у контрольній та експериментальній групі, на констатувальному етапі педагогічного експерименту, ми використали діагностичну методику вивчення мотивів до навчальної діяльності Б. Пашнева, яка є анкетною, вона складається із 28-ми пунктів, кожний з яких містить пари тверджень, які відображають зміст двох із восьми мотивів навчальної діяльності (Додаток В).

Анкета дає змогу методом парних виборів вивчити ставлення учнів до восьми основних мотивів навчальної діяльності. Ця анкета сконструйована таким чином, щоб можна було співвідносити вісім основних мотивів навчальної діяльності і виявити мотиви, яким віддають перевагу.

Таблиця 2.1

Результати дослідження мотивації до навчальної діяльності у кравців 2-3-го розряду на констатувальному етапі педагогічного експерименту

Респонденти	Учні			
	КГ		ЕГ	
	Абс. зн.	У %	Абс. зн.	У %
Мотиви				
Пізнавальні	3	12	3	11,6

Індивідуальні	8	41	9	40,7
Соціальні	9	47	10	47,7
Усього	20	100	22	100

За результатами дослідження мотивації кравців 2-3-го розряду до навчальної діяльності за обраною методикою нами здійснено оцінку адекватності її вибору учнями. Отже, можна стверджувати що в 12% опитаних учнів КГ та в 11.6% учнів ЕГ переважають мотиви матеріального добробуту і пізнавальні. В 41% учнів КГ та в 40.7% учнів ЕГ обрали мотиви престижу, досягнення успіху та отримання інформації. Такі мотиви як зовнішнього примусу, уникання покарання, соціально орієнтовний мотив обов'язку й відповідальності, мотив орієнтації на соціально залежну поведінку переживають у 47% учнів КГ та в 47.7% учнів ЕГ (табл. 2.1).

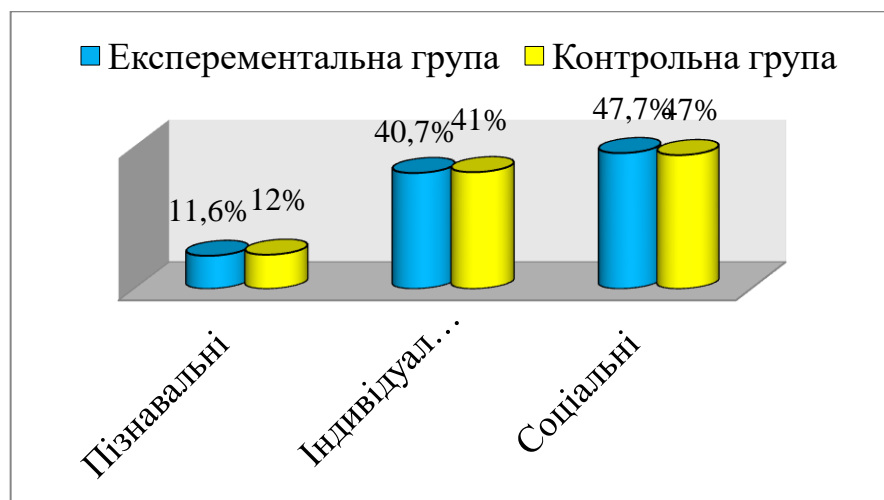

Рис.2.1. – Результати вхідного діагностування мотивації учнів КГ та ЕГ на констатувальному етапі педагогічного експерименту

Наступним нашим кроком в дослідно-експериментальній роботі є перевірка когнітивного компоненту готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні, ця перевірка здійснювалася за допомогою тестових завдань різного ступеня складності. Тестові завдання для учнів КГ та ЕГ були ідентичними та виконувалися на однакових етапах навчання.

Педагогічний тест – це стандартний метод, який використовується для виміру різних характеристик. Він є надійним, найкоректнішим та економічним способом одержання необхідної інформації про об'єктивні чи суб'єктивні позиції людини або процесу. Педагогічне тестування вважається якісним й об'єктивним методом педагогічного вимірювання рівня професійної підготовки учнів, порівняно з традиційними засобами діагностики. В процесі тестового контролю учнів мінімізується можливість впливу випадкових чинників на результат дослідження; учні перебувають на однакових етапах навчання та в однакових умовах і виконують однотипні й рівноцінні за складністю тестові завдання. Окрім того, використання якісних, коректних і насамперед апробованих тестових завдань дасть змогу за короткий проміжок часу комплексно розкрити досліджувані ознаки учнів (знання та розуміння основних положень навчальної дисципліни «Технологія виготовлення виробів», а також використання набутих знань у практичній діяльності) **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Розроблені нами тестові завдання з дисципліни «Технологія виготовлення виробів» (Додаток Г) передбачали виконання стандартизованих завдань різного ступеня складності до рівня пізнавальної діяльності (навчальних досягнень) учнів, результати учнівського тестування порівнювалися зі шкалою знань (від 0 до 100). В цьому контексті дослідник В. Беспалько, зазначає, що рівень підготовки учнів зумовлюється ступенем засвоєння навчальної діяльності, тобто здатністю до виконання завдань різного ступеня складності.

Розроблена тестова методика передбачала виконання учнями завдань трьох рівнів складності:

1) Відповідно низький рівень професійної готовності до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні матимуть ті учні, які успішно виконали (або не виконали) тестові завдання лише 1-го рівня складності.

2) Середнім рівнем професійної готовності до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні матимуть ті учні, які успішно впоралися зі тестовими завданнями 2-го рівня складності.

3). Високий рівень професійної готовності до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні, матимуть ті учні які без особливих труднощів успішно виконали 3-й рівень складності тестових завданнях.

Кількісні показники тестування учнів представлені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Кількісні показники тестування учнів

Рівні складності тестових завдань	Кі-сть тестових завдань певного рівня складності	Опрацювання одного завдання (у балах)	Кі-сть балів за завдання певного рівня складності
1-й	12	2	24
2-й	12	3	36
3-й	10	4	40

Отримані результати педагогічного тестування контрольної групи (КГ) та експериментальної групи (ЕГ) подані в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Результати дослідження когнітивного компоненту готовності у кравців 2-3-го розряду на констатувальному етапі педагогічного експерименту

Респонденти	Учні			
	КГ		ЕГ	
	Абс. зн.	У %	Абс. зн.	У %
Високий	4	20	4	19.3
Середній	5	28	6	27.2
Низький	11	52	12	53.5
Усього	20	100	22	100

Враховуючи принцип розрахунків мінімальної кількості балів за виконання тестових завдань різного ступень складності (див. табл. 2.2), встановлено рівні професійної готовності учнів:

- «низький рівень» - менше 42 балів;

- «середній рівень» - 47-70 балів;
- «високий рівень» - 70-100 балів.

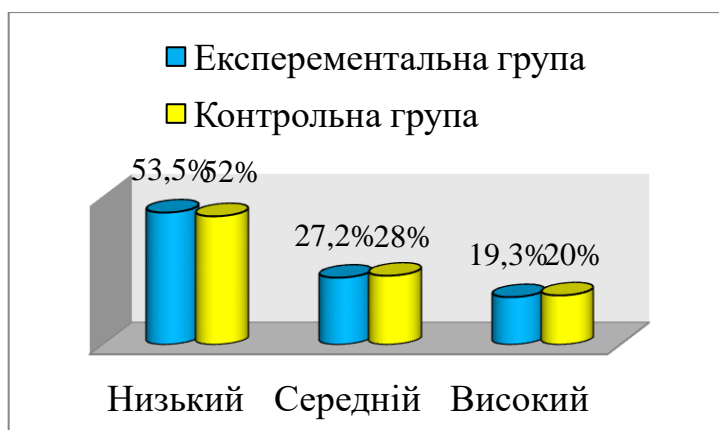

Рис.2.2. – Результати вхідного діагностування рівня професійної готовності учнів контрольної групи (КГ) та учнів експериментальної групи (ЕГ) на констатувальному етапі педагогічного експерименту

Отже, аналіз результатів тестування (рис.2.2) засвідчив здебільшого низький рівень професійної готовності учнів контрольної групи (КГ) – 52 % та учнів експериментальної групи (ЕГ) – 54.5 % з дисципліни «Технологія виготовлення виробів». Середній рівень професійної готовності спостерігається у 28 % учнів (КГ) і 27.2 % у учнів (ЕГ). Найменша кількість учнів характеризується високим рівне професійної готовності у контрольній групі (КГ) – 20 %, а в експериментальній групі (ЕГ) – 19.3 %.

З метою визначення рівня сформованості етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні на констатувальному етапі педагогічного експерименту, нами було запропоновано респондентам виконати спеціальне творче завдання в двох варіантах: 1-й варіант – полягав в тому що учням потрібно було намалювати чорно-білий ескіз вечірньої сукні з елементами етнодизайну, за допомогою художніх засобів виразності (лінії та штриха) (Додаток Д), 2-й варіант – полягав в тому що учням потрібно було намалювати кольоровий ескіз весільної сукні майбутнього з елементами етнодизайну, за допомогою художніх засобів виразності (плями та

крапки) (Додаток Е). Нами було встановлено діапазон значення для інтерпретації результатів виконання творчого завдання та відповідно до цього, визначено рівень професійної готовності учнів: низький рівень («задовільно») – 1-2 ескізи; середній рівень («добре») – 2-3 ескізи; високий рівень («відмінно») – 4 і більше ескізів. Результати роботи учнів над поставленим завданням представлені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Результати дослідження етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту готовності у кравців 2-3-го розряду на констатувальному етапі

Рівні професійної готовності	КГ		ЕГ	
	Абс. зн.	У %	Абс. зн.	У %
Низький (задовільно)	9	45	10	44.5
Середній (добре)	6	30	7	29.9
Високий (відмінно)	5	25	5	24.7
Усього	20	100	22	100

За результатами даних проведеного нами дослідження була складена діаграма (див. рис.2.3).

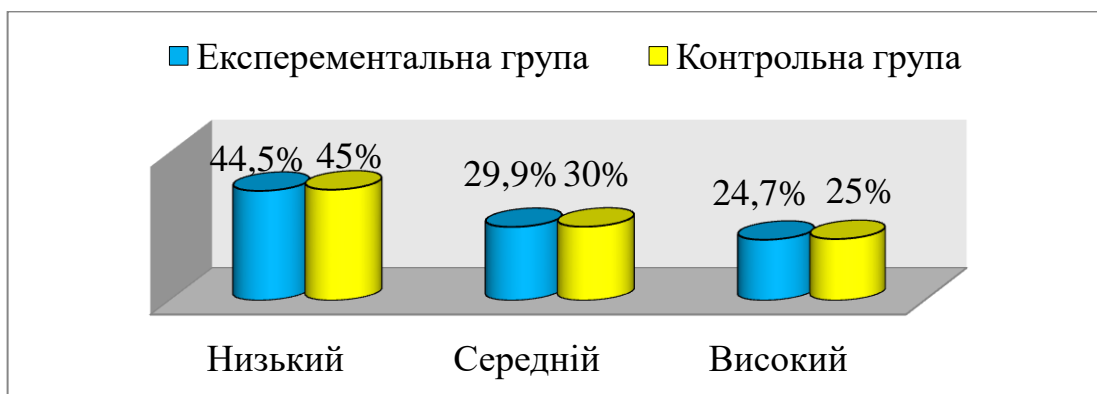

Рис. 2.3. – Результати вхідного діагностування етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту контрольної групи (КГ) та експериментальної групи (ЕГ) на констатувальному етапі педагогічного експерименту

Отримані, результати дослідження засвідчують, що майбутні кравці 2-3-го розряду не достатньо підготовлені до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

У ході констатувального етапу педагогічного експерименту встановлено існуючі рівні формування готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до

навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні: низький, середній, високий. Загальний рівень сформованості компонентів готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні відображається в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Зведена таблиця результатів діагностування сформованості рівнів готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні на констатувальному етапі

Компоненти	Рівень сформованості компонентів					
	Високий		Середній		Низький	
	У %		У %		У %	
	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ
Мотиваційний	12	11.6	41	40.7	47	47.7
Когнітивний	20	19.3	28	27.2	52	53.5
Етнодизайнерський (діяльнісний)	25	24.7	30	29.9	45	44.5
Середнє значення	19	18.5	33	32.6	48	48.6

Кількісні дані таблиці 2.5, які відображені на діаграмі (рис.2.4), дають підстави стверджувати, що більшість респондентів (48 % КГ та 48.6 % ЕГ) мають низький рівень професійної готовності до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні, досить велика частина (33 % та 32.6 % ЕГ) майбутніх кравців 2-3-го розряду мають середній рівень професійної готовності, і лише 19 % КГ та 18.5 % ЕГ респондентів показали високий рівень професійної готовності до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

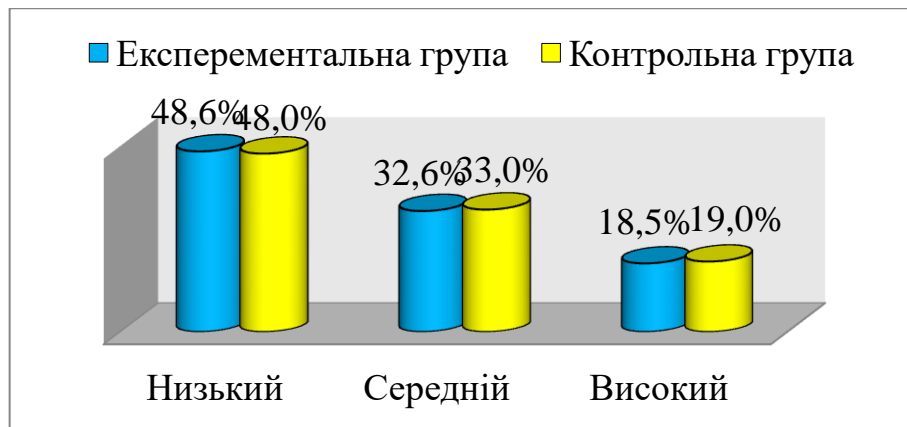

Рис. 2.4. – Діаграма розподілу майбутніх кравців 2-3-го розряду за рівнями професійної готовності до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні за загальним рівнем на констатувальному етапі

Дослідження стану сформованості компонентів професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні на констатувальному етапі педагогічного експерименту та визначення рівнів її сформованості у учнів дає можливість стверджувати що:

1. Професійна підготовка кравців 2-3-го розряду не повною мірою відповідає сучасним вимогам, які спрямовані на всебічний розвиток та задоволення освітніх потреб учнів;

2. Процес підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні здійснюється переважно за традиційними методами без урахування індивідуального підходу та активізації навчальної діяльності учнів;

3. Недостатній рівень професійної готовності кравців 2-3-го розряду зумовлений відсутністю належного методичного забезпечення навчального процесу.

2.2. Формувальний етап педагогічного експерименту та узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи.

Після здійснення підсумків результатів дослідження констатувального етапу педагогічного експерименту, йде другий етап нашого педагогічного дослідження – *формувальний* [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Формувальний етап педагогічного експерименту проводився впродовж 2017-го навчального року. Мета цього етапу полягала в експериментальній перевірці ефективності методики навчання технологій оздоблення одягу з використанням методичних рекомендацій та перевірка їх дієвості в процесі професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду.

На формувальному етапі педагогічного експерименту вирішувалися такі завдання:

1. Проведення контрольних зрізів знань;
2. Проведення статистичної обробки та аналізу експериментальних даних за сформованими компонентами та критеріями готовності;
3. Впровадження в освітній процес ЗП(ПТ)О методичних рекомендацій (ілюстрованого альбому) до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні для майбутніх кравців 2-3-го розряду;
4. Проведення з викладачами інструктажів з метою роз'яснення мети впровадження ілюстрованого альбому.

Розпочався формувальний етап педагогічного експерименту з удосконалення мотиваційного компоненту. З цією метою ми використовували під час проведення уроків з дисципліни «Технологія виготовлення виробів» діагностичну методику контракт «Лінія часу» [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Для підвищення мотивації до навчання доцільне використання так званих «контрактів» (індивідуальних та групових договорів), укладених між викладачами і учнями. В такому добровільному «контракті» (після спільного обговорення) фіксується чітке співвідношення обсягів навчальної роботи, її якості і оцінок. Контракти, з одного боку, стимулюють і організують самостійне і осмислене вчення учнів, а з іншого боку, вони створюють в процесі навчання психологічну атмосферу впевненості і безпеки, свободи і

відповідальності. Отже для підвищення мотивації учнів до вивчення теми: «Оздоблення одягу», ми використовували педагогічну технологію «Лінія часу».

Ця технологія полягає у тому, що вчитель креслить на дошці лінію, на якій позначає етапи вивчення теми: «Оздоблення одягу», форми контролю; робить акцент на найважливіші періодах, що вимагають від дівчат та хлопців стовідсоткової віддачі, разом з ними знаходить уроки, на яких можна «перепочити». «Лінія часу» дозволяє учням побачити, що саме може бути кінцевим продуктом вивчення теми, що потрібно знати і вміти для успішного засвоєння даної теми.

Для появи інтересу до засвоєння теми: «Оздоблення одягу» необхідно розуміння потрібності, важливості, доцільності вивчення даної теми в цілому. Цьому можуть сприяти такі прийоми:

«Оратор» – викладачу потрібно за 1 хвилину переконати своїх співрозмовників в тому, що вивчення даної теми: «Оздоблення одягу» просто необхідне;

«Автор» – даний прийом полягає у спілкуванні між викладачем та учнями. Викладач задає запитання учням пов'язані з вивченням даної теми:

1. Якби ви були автором підручника, як би ви пояснили учням необхідність вивчення теми «Оздоблення одягу»?

2. Якби ви були автором підручника, як би ви пояснили учням тему «Оздоблення одягу»?

«Фантазер» – цей прийом полягає в тому що викладач на дошці пише тему уроку «Оздоблення одягу» і пропонує учням пофантазувати над відповіддю на поставлене запитання:

1. Назвіть 5 способів застосування знань, умінь і навичок з цієї теми в житті.

«Кумир» – викладач роздає учням картки зі зображеннями «кумирів по життю» і задає таке питання учням:

1. Пофантазуйте, яким чином ваші «кумири по життю» довели б вам необхідність вивчення теми «Оздоблення одягу»?

«Профі» – даний прийом полягає в спілкуванні викладача з учнями. Викладач задає ось таке запитання:

1. Виходячи з майбутньої професії, навіщо потрібно вивчення теми «Оздоблення одягу»?

Отже, ми можемо стверджувати що дана педагогічна технологія «Лінія часу» ефективна і що вона стимулює підвищення мотивації учнів до вивчення даної теми. Також ця технологія сприяє живому спілкуванню викладача з учнями і це важливо тому що взаєморозуміння між викладачем та учнями – це запорука гарного результату в навчанні.

Далі в дослідженні, ми перевіряли рівень сформованості мотиваційного компоненту у майбутніх кравців 2-3-го розряду за допомогою діагностичної методики «Мотивація успіху і страх невдач (МУН)» дана методика є опитувальником А. А. Реана (Додаток Ж).

Учням було запропоновано ряд тверджень, на які вони повинні були відповісти «Так», якщо згодні з ним або «Ні», якщо не згодні з ним.

Методика передбачає три рівні мотивації:

– від 1 до 7 балів, то діагностується мотивація на невдачу (боязнь невдачі);

– від 8 до 13 балів, то слід вважати, що мотиваційний полюс яскраво не виражений. Але при цьому слід розрізняти всередині цієї групи учнів тих, хто має певну тенденцію до розвитку мотивації на успіх: такими є ті, які набрали 12–13 балів. Якщо учень набрав 8–9 балів, то у нього більшою мірою схильність (тенденція) до уникнення невдачі;

– від 14 до 20 балів, діагностується мотивація на успіх (прагнення до досягнень).

Результати формувального етапу педагогічного експерименту, щодо сформованості мотиваційного компоненту у КГ та ЕГ подані у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

Результати дослідження мотивації успіху у кравців 2-3-го розряду на формувальному етапі педагогічного експерименту

Рівень мотивації	Учні			
	КГ		ЕГ	
	Абс. зн.	У %	Абс. зн.	У %
Низький	10	50.1	6	18.7
Середній	6	33.1	8	38.3
Високий	4	26.8	9	43
Усього	20	100	22	100

Отже, результати проведеного формувального етапу педагогічного експерименту щодо сформованості мотиваційного компоненту в ЕГ свідчать, що кількість учнів високого рівня збільшилась на 31,4 % (від 11,6 до 43%), чисельність учнів, які досягли середнього рівня зменшилась на 2,4%, а з низьким показником на 29% менше. Дані проведеного дослідження відображені на діаграмі (рис. 2.5).

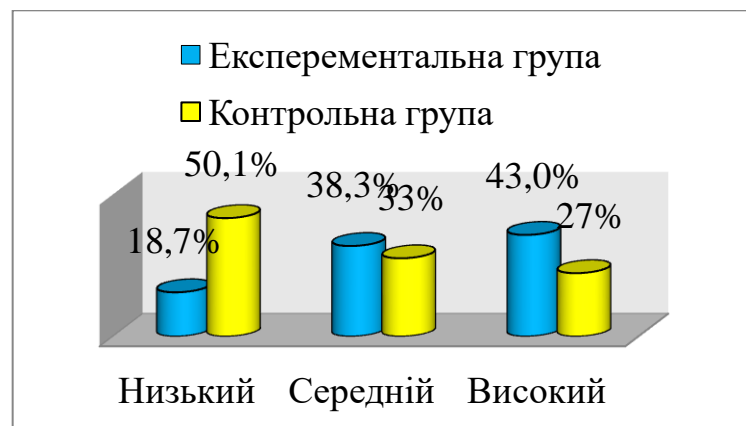

Рис. 2.5. – Результати вихідного діагностування рівня сформованості мотиваційного компоненту учнів КГ та учнів ЕГ на формувальному етапі

В ході педагогічного експерименту головне та особливе місце займали процеси дидактичного відбору, створення, й оцінювання та обґрунтування доцільності використання методичних рекомендацій (ілюстрованого альбому) на тему: «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України». В дослідно-експериментальних роботах оцінка педагогічних явищ може бути якісною та кількісною.

Якісна педагогічних оцінка явищ стосуються якості виконаної роботи, точності, акуратності, ретельності і інших аналогічних показників її досконалості. Якість – це сукупність властивостей притаманних предмету або явищу. Якість педагогічних явищ і процесів зазвичай розкривається за допомогою опису ознак цих явищ і процесів. А кількісна педагогічна оцінка співвідносяться з об'ємом виконаної роботи, наприклад з числом вирішених завдань, зроблених вправ і тому подібне. Для встановлення ефективності розроблених авторських методичних рекомендацій (ілюстрованого альбому) на тему: «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України» з дисципліни «Технологія виготовлення виробів» застосовувався метод експертних оцінок..

Під методом експертних оцінок ми розуміємо спосіб прогнозування та оцінки майбутніх результатів дій на основі прогнозів фахівців. Експертами в нашому дослідженні виступають викладачі спецдисциплін з технології виготовлення виробів, конструювання та декілька майстрів виробничого навчання в Державному професійно-технічному навчальному закладі «Нетішинський професійний ліцей» які володіють:

- професійною компетентністю і наявністю дослідницького і практичного досвіду у відповідній сфері;
- креативністю – уміння вирішувати творчі завдання, методи яких повністю або частково невідомі;
- науковою інтуїцією – здатність спеціаліста робити висновки про розвиток явищ (об'єктів) без усвідомлення шляху руху думки до цього висновку;
- незалежністю суджень – спеціаліст повинен мати незалежність поглядів;
- об'єктивністю – необхідна риса експерта; висновки повинні опиратися лише на знання, досвід, логічне мислення;
- евристичністю – здатність до вирішення нестандартних завдань.

Кожен показник якості оцінювався за 5-бальною шкалою: 5 балів – найбільш виражена якість, 1 бал – найменш виражена якість.

Результати експертизи методичних рекомендацій представлені у вигляді таблиці (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Висновки експертів вимог до методичних рекомендацій (ілюстрованого альбому) з дисципліни «Технологія виготовлення виробів»

№ п/п	Показники якості	Середній бал
1.	Повнота представлення та відповідність цілям і завданням професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду	4.7
2.	Структурованість матеріалу.	5.0
3.	Використання наочності	4.60
4.	Логічність викладу.	5.0
5.	Оформлення матеріалу.	5.0
6.	Зміст ілюстрованого альбому передбачає формування творчого підходу у виконанні роботи та професійних умінь і навичок під час підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.	4.50

За результатами даних таблиці можна зробити такі висновки, що авторські методичні рекомендації (ілюстрований альбом) «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України» складані на досить високому рівні, про що свідчить думка експертів, які оцінили методичні рекомендації у межах від 4.60 до 5.0 балів..

Отже, на думку експертів, найбільш значущими показниками якості методичних рекомендацій (ілюстрованого альбому) є структурованість матеріалу та логічність його викладу. Були незначні зауваження експертів до наочності методичних рекомендацій на тему: «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України» та повноті представлення та відповідності цілям і завданням професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду. Найвищу оцінку якості експерти віддали зовнішньому оформленню. Середню оцінку експерти поставили змісту ілюстрованого альбому.

Таким чином, результати експертних оцінок підтверджують дидактичну значущість розроблених методичних рекомендацій (ілюстрованого альбому) з дисципліни «Технологія виготовлення виробів» та доцільність її використання у процесі професійної підготовки кравців 2-3-го розряду.

Для підвищення рівня когнітивного компонента професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні, ми використовували лекційний матеріал з розробленого нами ілюстрованого альбому на тему «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України».

Під поняттям «лекція» ми розуміємо метод навчання, який передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою. Використовуються, лекції як правило, в старших класах та в вищих навчальних закладах. Окрім навчальних (академічних) лекцій є публічні. До кожного з видів названих лекцій висуваються певні вимоги щодо їх підготовки і проведення [45].

Під час вивчення майбутніми кравцями 2-3-го розряду теми «Оздоблення одягу» з дисципліни «Технологія виготовлення виробів» ми використовували, в процесі навчання протягом тривалого часу – ілюстрований альбом «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України».

В нашому ілюстрованому альбомі «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України» є 17 розроблених лекцій за етнічними регіонами України, вони присвячені вивченню одному з найяскравіших явищ традиційної культури України – українській художній вишивці – тому явищу, крізь призму якого відбуваються матеріальні, духовні і художні цінності українського етносу. За допомогою цього етнічного ілюстрованого альбому а точніше розроблених лекцій в ньому, ми з вами познайомимося більш детально з особливостями, фольклорних мотивів народної вишивки всіх регіонів України за типовою для них кольоровою

гамою, орнаментальними мотивами, візерунками й символами та техніками виконання вишивки в тому чи іншому регіоні великої України.

Використання даного навчального засобу сприяє збагаченню знань про особливості оздоблення швейних виробів етнічною вишивкою в процесі навчання технологіям оздоблення одягу, і ці знання в майбутньому допоможуть учням на дисципліні «Технологія виготовлення виробів» при вивченні теми «Оздоблення одягу» правильно обрати матеріал, кольорову гамму, орнаментальні мотиви, візерунки й символи та техніки виконання вишивки під час оздоблення швейних виробів етнічною вишивкою.

Рівні сформованості когнітивного компоненту професійної готовності учнів експериментальних та контрольних груп представлені в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8.

Результати дослідження когнітивного компоненту готовності у кравців 2-3-го розряду на формувальному етапі педагогічного експерименту

Рівень мотивації	Учні			
	КГ		ЕГ	
	Абс. зн.	У %	Абс. зн.	У %
Низький	6	29	9	41
Середній	5	31	8	36.3
Високий	9	40	5	22.7
Усього	20	100	22	100

Отже, аналіз експериментальних даних, наведених в таблиці 2.8, засвідчує, що на момент підсумкового діагностування в учнів експериментальної групи (ЕГ) спостерігалася вища динаміка росту рівня професійної підготовки до технологій оздоблення швейних виробів, порівняно із учнями контрольної групи (КГ). Вищі показники рівня підготовки учнів експериментальної групи (ЕГ) до технологій оздоблення швейних виробів зумовлені цілеспрямованим використанням у навчальному процесі авторських методичних рекомендацій (ілюстрованого альбому) «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України».

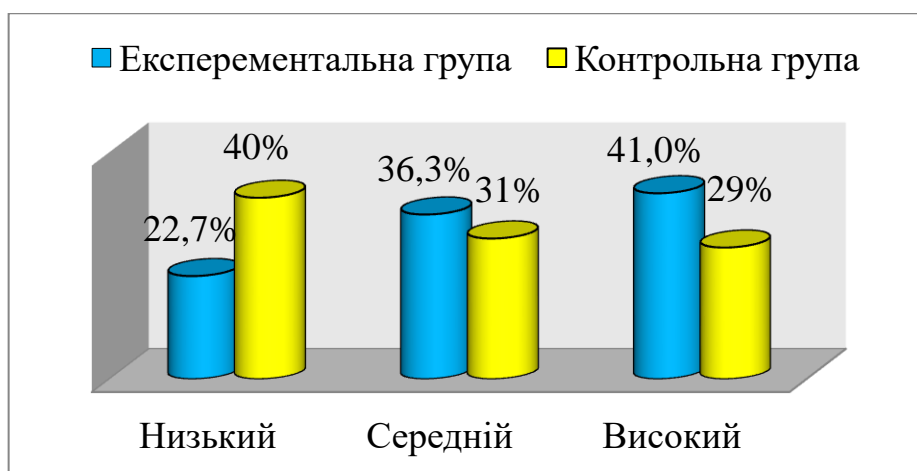

Рис.2.6. – Результати вихідного діагностування рівня професійної готовності учнів (КГ) та учнів (ЕГ) на формувальному етапі

Для підвищення рівня етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту професійної готовності після вивчення лекційних матеріалів про особливості вишивки, вони виконували контрольну роботу з метою практичного закріплення вивченого матеріалу. Для перевірки засвоєних знань по закінченню вивчення теми «Оздоблення одягу» з дисципліни «Технологія виготовлення виробів) ми використовували тестові технології (Додаток 3). Як ми вже знаємо педагогічний тестові технології є найкоректнішим засобом педагогічних вимірювань.

Рівні сформованості етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту професійної готовності учнів (ЕГ) та учнів (КГ) представлені в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9.

Результати дослідження етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту готовності у кравців 2-3-го розряду на формувальному етапі експерименту

Рівень мотивації	Учні			
	КГ		ЕГ	
	Абс. зн.	У %	Абс. зн.	У %
Низький	9	40	4	21.4
Середній	6	33	10	45.4
Високий	5	27	8	33.2

Усього	20	100	22	100
--------	----	-----	----	-----

Отже, отримані дані проведеного формувального етапу педагогічного експерименту щодо сформованості етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту професійної готовності в експериментальній групі свідчать, що кількість учнів високого рівня збільшилась на 8,5 %, чисельність учнів, які досягли середнього рівня збільшилась на 15,5%, а з низьким показником на 21,3% менше.

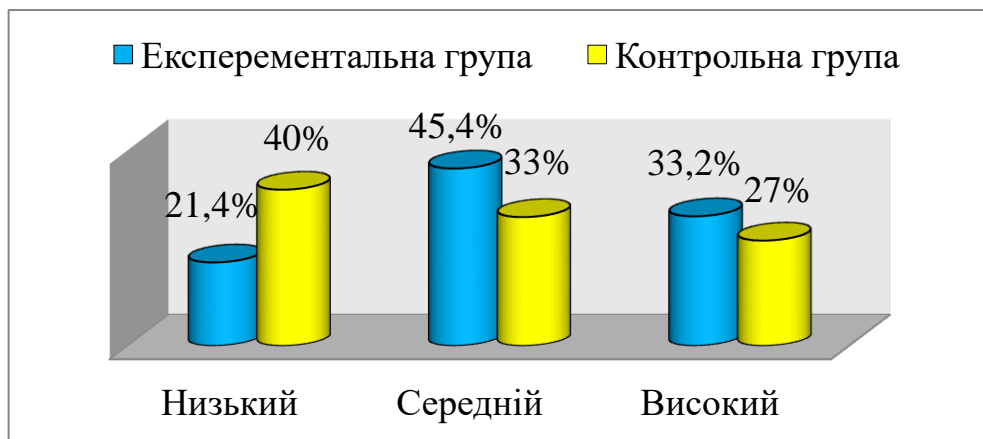

Рис. 2.7. – Результати вхідного діагностування рівня сформованості етнодизайнерського (діяльнісного) компоненту учнів КГ та учнів ЕГ на формувальному етапі педагогічного експерименту

Результати рівнів сформованості компонентів готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні представлені в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Зведена таблиця результатів діагностування сформованості рівнів готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні на формувальному етапі

Компоненти	Рівень сформованості компонентів					
	Високий		Середній		Низький	
	У %		У %		У %	
	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ
Мотиваційний	26.8	43	33.1	38.3	50.1	18.7
Когнітивний	29	41	31	36.3	40	22.7
Етнодизайнерський	27	33.2	33	45.4	40	21.4

(діяльнісний)						
Середнє значення	27.6	39.1	32.4	40	43.4	20.9

За результатами даних проведеного нами дослідження була складена діаграма (див. рис.2.8).

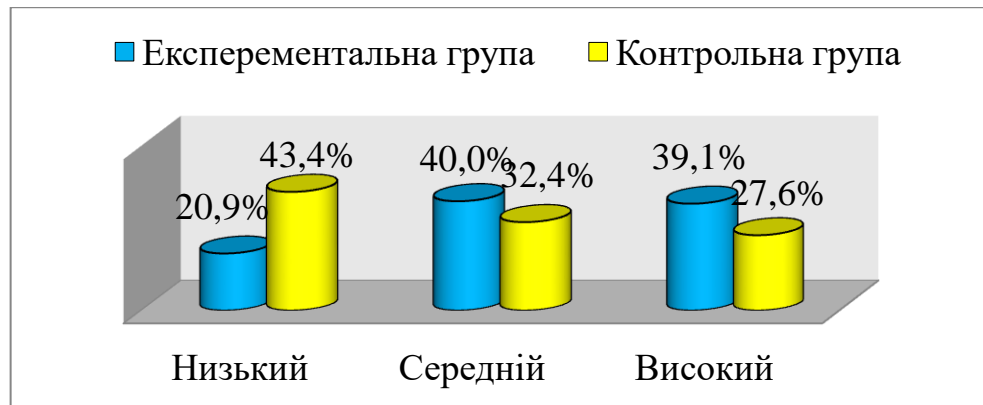

Рис. 2.8. – Діаграма розподілу майбутніх кравців 2-3-го розряду за рівнями професійної готовності до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні за загальним рівнем на формувальному етапі

Рівні професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні учнів контрольної та експериментальної групи представлені в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Результати діагностування рівнів професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні (КГ) та (ЕГ)

Етапи	Групи	Рівні готовності		
		Високий	Середній	Низький
Констатувальний етап	Експериментальна	18.5	32.6	48.6
	Контрольна	19	33	48
Формувальний етап	Експериментальна	39.1	40	20.9
	Контрольна	27.6	32.4	43.4

Порівняння професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні учнів контрольної та експериментальної групи представлені на рисунку 2.9.

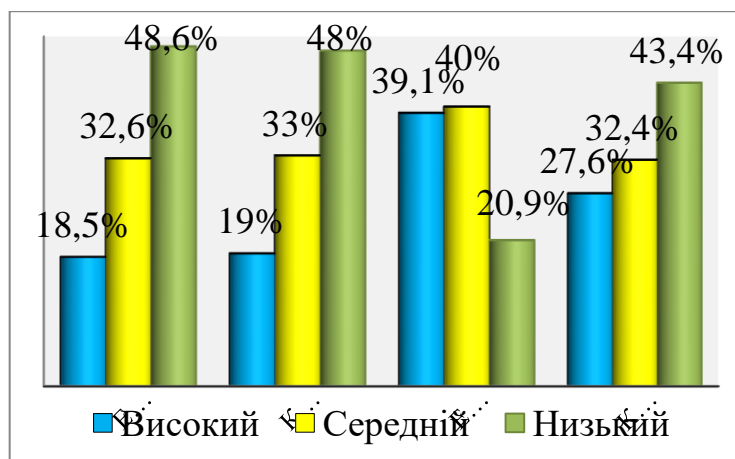

Рис. 2.9. – Діаграма результатів діагностування сформованості рівнів професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні (КГ) та (ЕГ)

Вірогідність результатів експериментальної роботи підтверджена критерієм Пірсона (χ^2).

Послідовність розрахунків фактичного значення χ^2 – критерію подано в таблиці 2.12 (до початку експерименту) та таблиці 2.13 (в кінці експерименту).

Таблиця 2.12

Розподіл учнів контрольної та експериментальної групи за результатами діагностування рівнів професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні на констатувальному етапі та розрахунки критерію ординарності

Рівні	Кількість учнів у групі %		$(n_{1i} - n_{2i})^2$	$(n_{1i} - n_{2i})^2 / n_{1i}$
	КГ	ЕГ		
	n_{1i}	n_{2i}		
Високий	19	18,5	0,25	0,02
Середній	33	32,6	0,16	0,004
Низький	48	48,6	0,36	0,007
Сума	100	100		0,01

Таблиця 2.13

Розподіл учнів контрольної та експериментальної групи за результатами діагностування рівнів професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го

розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні на формувальному етапі та розрахунки критерію ординарності

Рівні	Кількість учнів у групі %		$(n_{1i} - n_{2i})^2$	$(n_{1i} - n_{2i})^2 / n_{1i}$
	КГ	ЕГ		
	n_{1i}	n_{2i}		
Високий	27,6	39,1	132,25	4,8
Середній	32,4	40	57,76	1,7
Низький	43,4	20,9	506,25	11,6
Сума	100	100		6,03

За формулою:

$$\chi^2 = \sum_i \frac{(n_{1i} - n_{2i})^2}{n_{1i}} \quad (2.1)$$

Визначили, що критерій Пірсона фактично становить:

- до експерименту = **0,01**;
- після експерименту = **6,03**;

Для визначення критичного значення $\chi_{0,01}^2$ розрахуємо число ступенів свободи k за формулою:

$$k = m - 1 \quad (2.2)$$

де m – кількість інтервалів

$$k = 3 - 1 = 2$$

За таблицею критичних точок розподілу (Додаток..) при $k = 2$ та $\alpha = 0,01$ критичне значення $\chi_{0,01}^2 = \mathbf{9,21}$

Порівнявши критичне значення $\chi^2(\chi_{0,01}^2)$ із фактичними значеннями $\chi^2(\chi_{\text{факт}}^2)$ при $k = 2$, $\alpha = 0,01$, ми встановили, що:

1) до експерименту фактичне значення менше табличного (критичного) $\chi_{\text{факт}}^2 < \chi_{0,01}^2$ (0,01 < 9,21), тобто рівень підготовки учнів експериментальної та контрольної груп знаходяться з різницею не більше 2% , що є підтвердженням однакового вихідного стану груп;

2) після експерименту фактичне значення більше табличного (критичного) $\chi_{\text{факт}}^2 > \chi_{0,01}^2$ (0,01 > 9,21), що підтверджує однаковий вихідний стан експериментальної та контрольної груп.

Отже, після проведення педагогічного експерименту помітні такі позитивні зміни в готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні підтверджують припущення про підвищення рівня готовності шляхом підвищення рівня структурних компонентів та використання методичного забезпечення. Отож розглядаючи одержані результати, можемо зробити висновок, що мета та завдання магістерської роботи досягнуті.

Висновок до другого розділу. Проведене експериментальне дослідження стану підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні дає нам змогу зробити такі висновки.

В ході констатувального етапу педагогічного експерименту було встановлено, що:

1) традиційна система підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду недостатньо орієнтована на навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні та не повною мірою відповідає сучасним вимогам, які спрямовані на всебічний розвиток та задоволення освітніх потреб учнів.

2) рівень професійної підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду, зокрема з дисципліни «Технологія виготовлення виробів», здебільшого не відповідає вимогам суспільства до підготовки нового покоління фахівців;

3) недостатній рівень професійної підготовки учнів зумовлений відсутністю належного методичного забезпечення навчального процесу.

Результатам проведеного нами педагогічного експерименту з'ясовано потребу у внесенні змін до вивчення дисципліни «Технологія виготовлення виробів». Результати формульовального етапу проведеного педагогічного експерименту було проаналізовано та зроблено висновок про підвищення рівня професійної готовності майбутніх кравців до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

За результатами формувального етапу педагогічного експерименту було виявлено, що структурні компоненти професійної підготовки та впроваджене методичне забезпечення: методичні рекомендації (ілюстрований альбом) на тему: «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України», ефективно вплинуло на підготовку майбутніх фахівців. Під час використання в навчальному процесі розробленого нами наочного засобу навчання – ілюстрованого альбому розширюються можливості теоретичного та практичного розвитку технологічних умінь під час оволодіння технологіям оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

Результати проведеного формувального етапу педагогічного експерименту засвідчують, що кількість учнів експериментальної групи (ЕГ) які досягли високого рівня зроста на 20,6% (від 18,5% до 39,1%), у контрольній групі (КГ) зроста на 8,6% (від 19% до 27,6%). Чисельність учнів середнього рівня у експериментальній групі (ЕГ) зроста на 7,4% (від 32,6% до 40%), а в контрольній групі (КГ) зменшилась на 1%. Також досить суттєво змінились показники низького рівня учнів у експериментальній групі (ЕГ) на 27,7% (з 48,6% до 20,9%), а в контрольній групі (КГ) на 4,6% (з 48% до 43,4%).

Отже, такі позитивні зміни в професійній готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні підтверджують припущення про підвищення рівня готовності шляхом підвищення рівня сформованості структурних компонентів та використання методичного забезпечення. Розглядаючи та аналізуючи одержані нами результати, можна зробити висновок, що мета та завдання магістерської роботи досягнуті.

РОЗДІЛ 3. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ І ОХОРОНА ПРАЦІ ПІД ЧАС ОЗДОБЛЕННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ В ЕТНОДИЗАЙНІ

3.1. Організація робочого місця та техніка безпеки на швейному підприємстві.

Перш ніж почати оздоблювати швейні вироби, потрібно правильно організувати робоче місце.

Під *робочим місцем* розуміють ділянку виробничої площі, призначену для певної роботи і оснащену відповідно до характеру цієї роботи. Правильна організація робочого місця сприяє підвищенню продуктивності праці й високій якості роботи. Для правильної організації робочого місця, наукова організація праці (НОП) висуває ряд вимог, щоб виключити будь-яку можливість одержання травм [22].

Основні вимоги щодо організації робочого місця:

1. Робочий стіл для ручних робіт при оздобленні швейних виробів, має бути добре відполірованим з розташованими на ньому інструментами та пристосуваннями.

2. Розмір робочого столу залежить від величини оброблювальних деталей та виробів, характеру виконуваних робіт.

3. На робочому місці повинна бути підставка для ніг.

4. Стілець має бути зручним і мати спинку для сидіння (бажано мати гвинтовий стілець для регулювання висоти сидіння).

5. Робоче місце при оздобленні та шитті повинно добре освітлюватися.

6. Робоче місце повинно бути організовано так, щоб в процесі роботи не доводилося робити зайвих рухів [22].

7. Розміщення обладнання, інструментів, пристосувань та предметів праці повинно бути у межах досягнення рук (ніг), за рахунок оптимальних розмірів, простору, необхідного для вільного руху рук (ніг) при нерухомому і

нахильному корпусі в положенні роботи стоячи та сидячи.

8. Розміщення інструментів, пристосувань, матеріалів, деталей, повинно бути за напрямком руху інструменти та пристосування які в процесі роботи беруть правою рукою, повинні бути розташовані праворуч, а в ліву – зліва або спереду, завжди поблизу від працюючого і на одному і тому же місці).

9. Для зберігання інструментів та пристосувань слід мати спеціальні коробки або висувні ящики в робочому столі [22].

10. На робочому місці повинні знаходитися тільки оброблювальні деталі та вироби, інструменти та пристосування, які необхідні для виконання даної роботи.

11. На робочому місці не повинно бути непотрібних (зайвих) деталей, матеріалів, виробів, інструментів та пристосувань щоб запобігти травмування під час роботи [22].

Небезпека підстерігає людину на кожному кроці, тому заняття будь-якою справою вимагає обережності. Її треба дотримуватися в усьому. Будь-який предмет праці несе певну загрозу для здоров'я людини. Тому беручи в руки голку й нитку або ножиці чи шило, необхідно пам'ятати, що завжди повинна дотримуватися техніка безпеки при шитті та оздобленні швейних виробів.

Техніка безпеки під час оздоблення швейних виробів:

1. Перед початком роботи обладнати своє робоче місце потрібними інструментами та матеріалами [22].

2. Перед початком роботи одягнути спецодяг (робочий халат або фартух зі нарукавниками, волосся сховати під хустку або зав'язати волосся стрічкою).

3. Перед початком роботи важливо обрати правильну посадку, щоб світло падало з правильного боку (під час виконання оздоблення правою рукою світло повинно падати зліва на робоче місце, при виконанні оздоблення лівою рукою – справа)[22].

4. Сидіти потрібно прямо не згинаючи спину. При цьому потрібно спиратися об спинку стільця так щоб відстань від очей до виробу була 25-35 см.

5. Під ноги потрібно поставити стілець або підставку заввишки 20-25 см.

6. Перед початком виконання оздоблювальних робіт обов'язково ретельно вимити руки, щоб не забруднити матеріали для оздоблення та виріб.

7. Оздобляти швейні вироби або шити, потрібно в добре провітреному та освітленому приміщенні. Освітлення має бути хорошим, бажано природним.

8. Через кожну годину оздоблювальних робіт чи шиття необхідно робити відпочинок для очей на 5-10 хв. Під час відпочинку очі перевести на спокійне забарвлення. Корисно також використати цей час на виконання гімнастики для м'язів очей [22].

9. Не відволікайтеся під час роботи і не відволікайте інших.

10. Під час оздоблювальних робіт потрібно дотримуватися правил техніки безпеки з різучими та колючими інструментами:

- під час роботи вколювати голку, шпильки в спеціальну гольницю, запасні голки та шпильки зберігати в гольниці в сухому місці;

- голкою та ножицями працювати обережно не підносити голку та ножиці близько до очей та обличчя;

- забороняється брати голку до рота, заколювати голку у власний одяг чи в м'які меблі або залишати її у виробі [22];

- перед роботою та після неї перелічувати голки і шпильки та не користуватися тупими та іржавими інструментами (ножиці, голки, шпильки);

- передавати голку вушком вперед разом з ниткою, зав'язаною в узлик;

- якщо голка зламалась, її уламки покласти у спеціальну коробку;

- не можна залишати ножиці, з відкритими лезами і без нагляду;

- ножиці повинні знаходитись кільцями до працюючого;

- передавати ножиці кільцями вперед тримаючись за стулені леза;

– нитку відрізувати ножицями, а не відкушувати її [22].

11. Необхідно всі інструменти, пристосування та матеріали (наперсток, ножиці, сантиметрову стрічку, кравецькі булавки, бісер, вишивальні нитки та ін.) зберігати у спеціально відведеному місці з правого боку від працюючого.

12. Після закінчення оздоблювальних робіт потрібно прибрати своє робоче місце [22].

Отже, формування в учнів знань, умінь та навичок усвідомленого дотримання правил безпечної праці має здійснюватися на кожному вступному уроці, на початку навчального року, коли учнів знайомлять із загальними правилами безпеки з голкою, ножицями, праскою та ін. На наступних заняттях потрібно систематично нагадувати учням правила безпечного виконання кожної операції ручним і машинним способами. Працюючи в навчальних приміщеннях, учні повинні строго дотримуватись безпечних умов праці, застосовувати безпечні методи роботи, правильно організувати робоче місце. Все це сприятиме підвищенню продуктивності праці учнів та якості виробів, що виготовляються ними.

3.2. Охорона праці на швейному підприємстві.

Всі робітники, що приходять працювати на швейне підприємство, незалежно від їх кваліфікації та стажу роботи повинні бути ознайомлені зі правилами охорони праці на швейному підприємстві та на початку роботи пройти вступний загальний інструктаж з техніки безпеки з метою запобігання травматизму та професійних захворювань під час роботи на підприємстві[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Правила охорони праці для швейного підприємства:

I. Загальні положення

1.1. Ці Правила поширюються на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, які

використовують найману працю та здійснюють діяльність, пов'язану з виробництвом швейних виробів. Вимоги цих Правил є обов'язковими для виконання роботодавцями та працівниками швейного виробництва. Ці Правила регламентують вимоги до безпечного виконання робіт у технологічних процесах швейного виробництва[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

1.2. Для запобігання травматизму, професійним захворюванням і аваріям на виробництві роботодавець зобов'язаний відповідно до Закону України «Про охорону праці» створити в кожному структурному підрозділі, на кожному робочому місці умови праці відповідно до норм чинного законодавства, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників[30].

1.3. Роботодавець повинен розробити та затвердити інструкції з охорони праці, що діють на підприємстві, відповідно до вимог Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 квітня 1998 року за № 226/2666 [30].

1.4. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників швейного виробництва повинні проводитися відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року [30].

1.5. Під час укладання трудового договору відповідно до вимог Закону України "Про охорону праці" роботодавець повинен поінформувати працівника під розписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

1.6. Працівники, які допускаються до виконання робіт у виробничих процесах швейного виробництва, повинні мати відповідну професійну підготовку та відповідати фізіологічним і психофізичним особливостям, необхідним для виконання робіт[30].

II. Загальновиробничі вимоги з охорони праці

1. Вимоги до території підприємства, виробничих споруд та приміщень.

1.1. Територія підприємства та розташовані на ній будівлі повинні відповідати вимогам СНіП «Генеральные планы промышленных предприятий», затверджених постановою Держбуду СРСР від 30.12.80 N 213 (СНіП II-89-80).

1.2. Територія підприємства (основні та допоміжні цехи, склади і т.д.) має бути впорядкована й утримуватися у чистоті. Сміття та відходи виробництва необхідно вивозити за межі підприємства або знищувати. У разі тимчасового їх зберігання необхідно запобігти забруднення ними ґрунту, води, повітря[30].

1.3. Небезпечні зони на території промислових майданчиків підприємств, транспортних шляхів, у виробничих приміщеннях і на робочих місцях повинні бути позначені знаками безпеки відповідно до ГОСТ «Цвета сигнальные и знаки безопасности» (далі - ГОСТ 12.4.026-76) і обгороджені [30].

1.4. Територія суб'єкта господарювання та розташовані на ній будівлі повинні відповідати вимогам Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МНС України від 19 жовтня 2004 року N 126, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2004 року за N 1410/10009 (далі - НАПБ А.01.001-2004)[30].

1.5. Первинні засоби пожежогасіння утримуються у справному технічному стані відповідно до вимог Типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом МНС України від 02 квітня 2004 року N 151, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 29 квітня 2004 року.

1.6. Евакуаційні шляхи та виходи необхідно утримувати вільними, не захарашувати і в разі пожежі чи аварії можна забезпечити безпеку під час безпеку під час евакуації людей, які перебувають у приміщеннях будівель і споруд.

1.7. Усі цехи та дільниці, складські приміщення повинні мати аптечки з медикаментами і перев'язувальним матеріалом для надання першої долікарської медичної допомоги [30].

2. Освітлення.

2.1. Виробничі, побутові, допоміжні та інші приміщення повинні мати штучне та природне освітлення відповідно до ДБН В.2.5-28:2006 та чинного законодавства. Природне освітлення повинно бути максимально використане. Для захисту працівників від прямих сонячних променів необхідно застосовувати штори, жалюзі тощо [30].

2.2. Робочі місця, крім загального, повинні мати місцеве освітлення.

2.3. Для забезпечення нормованої освітленості і рівномірного світлового потоку на робочу поверхню машини передбачається місцеве освітлення стаціонарними світильниками [30].

2.4. У темну пору доби або за поганої видимості (туман, дощ, снігопад) територія підприємства, місця руху людей та руху транспортних засобів, майданчики, стоянки, а також робочі місця повинні бути освітлені [30].

2.5. Роботодавець повинен забезпечити проведення контролю освітленості не рідше одного разу на рік та після кожної групової заміни ламп. Вимірювання рівня освітленості повинно проводитись відповідно до вимог ДСТУ Б.В.2.2.6-97 «Здания и сооружения. Методы измерения освещенности».

3. Вентиляція й опалення.

3.1. Виробничі, допоміжні будівлі й приміщення повинні бути обладнані природною і припливно-витяжною вентиляцією, а також системою опалення відповідно до СНіП «Отопление, вентиляция, кондиционирование», затверджених Держбудом СРСР 28.11.91 (СНіП 2.04.05-91)[30].

3.2. Застосування вентиляції повинно бути обґрунтоване розрахунками, які підтверджують забезпечення необхідного повітрообміну, температури та стану повітряного середовища відповідно до вимог Державних санітарних норм мікроклімату виробничих приміщень.

3.3. Роботодавець призначає наказом відповідальних працівників за утримання й експлуатацію вентиляційних та опалювальних приладів.

4. Водопостачання і каналізація.

4.1. Виробничі та побутові приміщення повинні бути обладнані внутрішнім водопроводом та каналізацією.

4.2. Для забезпечення працівників питною водою потрібно встановлювати водопровідні колонки з фонтанчиками з корозійно стійких матеріалів або сатураторні установки газованої води.

4.3. Вода для душових, умивальників, для охолодження повітря в кондиціонерах повинна відповідати вимогам до питної води.

5. Електроустановки і електросилове обладнання.

5.1. Експлуатація електроустановок, електричних станцій і підстанцій та електричних мереж повинна проводитись з дотриманнями вимог електробезпеки відповідно до вимог НАПБ А.01.001-2004 [30].

5.2. Електрообладнання повинне мати надійне захисне заземлення відповідно до вимог ГОСТ 12.1.030-81 «ССБТ. Электробезопасность. Защитное заземление, зануление», затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 15 травня 1981 року N 2404, та бути захищеним від потрапляння пилу, вологи.

6. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори.

6.1. Під час виконання технологічних процесів у швейному виробництві необхідно брати до уваги небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які які можуть впливати на працівників [30].

6.2. Рівні небезпечних і шкідливих виробничих чинників мають відповідати вимогам Державних санітарних норм виробничої загальної та локальної вібрації.

6.3. Роботодавець зобов'язаний забезпечити на робочих місцях зменшення або усунення шкідливих і небезпечних виробничих чинників.

III. Вимоги безпеки праці при виконанні технологічних процесів

1.1. При організації технологічних процесів проводяться технічні та організаційні заходи, що забезпечують захист працівників від дії електричного струму, відповідно до ДСТУ 7237:2011 «Система стандартів безпеки праці. Електробезпека. Загальні вимоги та номенклатура видів захисту» [30].

1.2. Технологічні процеси організовують у приміщеннях, у яких забезпечуються нормовані параметри повітря робочої зони щодо мікроклімату і концентрації токсичних речовин згідно з ГОСТ 12.1.005-88, ДСН 3.3.6.042.

IV. Вимоги безпеки при розміщенні, експлуатації технологічного обладнання та організації робочих місць

1.1. Все обладнання, що використовується, модернізується та встановлюється у виробничому процесі, повинно відповідати вимогам [30].

1.2. Виробниче обладнання повинне бути розміщене раціонально, щоб його експлуатація, ремонт та обслуговування були зручними і безпечними, забезпечували неперервність технологічного процесу.

1.3. На все устаткування повинні бути інструкції з їх експлуатації, обслуговування і ремонту [30].

1.4. Усі стаціонарні машини, апарати й інше устаткування повинні бути встановлені так, щоб була виключена можливість їхнього зсуву під час роботи.

1.5. На всіх машинах, верстатах, апаратах та інших пристроях всі небезпечні частини, що рухаються, повинні бути огорожені.

V. Вимоги щодо забезпечення працівників засобами індивідуального захисту

1.1. На роботах з шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами працівники швейної галузі виробництва, забезпечуються безкоштовно спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту. Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до чинного законодавства та колективного договору [30].

1.2. Для захисту органів слуху за рівнів шуму 80 дБа і вище працівники мають забезпечуватися протишумовими навушниками згідно з ГОСТ 12.1.003-83, ДСТУ «Засоби індивідуального захисту органів слуху. Вимоги безпеки і випробування. Частина 1. Протишумові навушники» (ДСТУ EN 352-1-2002).

1.3. Під час виконання робіт, пов'язаних з можливістю ураження очей, а також дії ультрафіолетового випромінювання працівники повинні бути забезпечені захисними окулярами та окулярами із світлофільтрами згідно з ГОСТ 12.4.013-85 «ССБТ. Очки защитные. Общие технические условия».

1.4. Вибір і застосування засобів індивідуального захисту органів дихання для працівників швейного виробництва, які працюють в умовах підвищеного рівня запиленості повітря робочої зони, здійснюються відповідно до ДСТУ ГОСТ 12.4.041:2006 «Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту органів дихання фільтрувальні. Загальні технічні вимоги» [30].

Отже, знання та дотримання роботодавцями та робітниками правил охорони праці, дозволить уникнути травматизму та професійних захворювань

під час роботи на швейному підприємстві. Все це сприятиме підвищенню продуктивності праці робітників та якості виробів, що виготовляються ними на швейному підприємстві.

Висновки до третього розділу. Людина та її здоров'я – найбільша цінність Української держави. Держава докладає великих зусиль, створюючи умови безпечної життєдіяльності людини як в навколишньому середовищі, так і в середовищі праці. Адже основним базовим принципом державної політики в Україні у сфері охорони праці та промислової безпеки є збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

Закон України «Про охорону праці» визначає: «Охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів і засобів, спрямованих на збереження здоров'я та працездатності людини в процесі праці».

Перш ніж створити безпечні умови праці у процесі трудової діяльності, потрібно перш за все правильно організувати робоче місце. Під *робочим місцем* розуміють ділянку виробничої площі, призначену для певної роботи і оснащену відповідно до характеру цієї роботи. Правильна організація робочого місця сприяє високій якості роботи. Для правильної організації робочого місця, наукова організація праці (НОП) висуває ряд вимог, щоб виключити будь-яку можливість одержання травм людиною.

Поліпшення умов праці – самостійне і важливе завдання соціальної політики, здійснюваної державою. Для вирішення теоретичних і практичних завдань, що визначають цю проблему, державою були розроблені та реалізовані численні правові, технічні, економічні та організаційні заходи.

Техніка безпеки і «Охорона праці», передбачають технічні та організаційні заходи, що забезпечують безпечну працю на підприємстві. Порухення правил техніки безпеки і виробничих інструкцій обслуговуючим персоналом можуть бути причиною травм і професійних захворювань.

Організація та створення безпечних умов праці на підприємствах є одним з головних пріоритетів в галузі охорони праці. Високий рівень організації охорони праці на підприємстві сприяє:

- зростанню продуктивності праці працівників;
- зростанню виробництва;
- підвищенню ефективності виробництва;
- скорочення втрат робочого часу;
- скорочення випадків виробничого травматизму,
- скорочення професійних захворювань на виробництві.

Необхідність охорони праці диктується сьогодні не тільки гуманітарними, а й економічними міркуваннями. Високий рівень організації безпечних умов праці на виробництва однаково вигідні і працівникам, і роботодавцям.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

На основі узагальнення результатів дослідження з проблеми підготовки майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні сформульовано такі висновки:

1. Теоретичний аналіз науково педагогічної літератури з теми дослідження дав нам змогу дізнатися що етнічний стиль в одязі, аксесуарах та доповненнях до костюму з більшою чи меншою інтенсивністю, використовувався як у 20-30-х роках, так і в наступних післявоєнних: 50-90-х роках ХХ ст. Але більш поживлений інтерес до «етностилю» в одязі, аксесуарах та доповненнях до костюму, розпочинає яскраво проявлятися у 60-х роках, серед молодіжної субкультури «хіпі»

Під поняттям «етнодизайн» ми розуміємо – проектну діяльність зі створення сучасних форм матеріального середовища з використанням традиційних елементів культури певного етносу. Етнічний дизайн відповідає змістовим та естетичним характеристикам конкретної етнокультури, використовує національний колорит, характерний для традицій того чи іншого народу.

2. Проаналізувавши Державний стандарт професійної (професійно-технічної) освіти та навчальні плани 2023–2024 років, ми визначили, що технологію оздоблення швейних виробів вивчають на дисципліні «Технологія виготовлення виробів» у темі «Оздоблення одягу».

3. У готовності до професійної діяльності одними з головних є: компоненти, критерії та показники. Для готовності кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні нами було визначено такі компоненти: мотиваційний, когнітивний, етнодизайнерський (діяльнісний. Також, були розглянуті показники та критерії (ціннісний, знаннєвий та операційний) сформованості цих компонентів. На основі визначених критеріїв було виділено три рівні оволодіння ними: високий, середній та низький.

4. Проведений педагогічний експеримент професійної готовності майбутніх кравців 2-3-го розряду до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні дав нам змогу стверджувати, що впровадження окремих компонентів ефективно вплинуло на підготовку кравців 2-3-го розряду.

За результатами проведеного експерименту нами з'ясовано потребу в внесенні змін вивчення дисципліни «Технологія виготовлення виробів». Результати формувального етапу проведеного педагогічного експерименту було проаналізовано та зроблено висновок про підвищення рівня готовності майбутніх кравців до навчання технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні

Дані проведеного формувального експерименту засвідчують, що кількість учнів ЕГ які досягли високого рівня зросла на 20,6% (від 18,5% до 39,1%), у КГ зросла на 8,6% (від 19% до 27,6%). Чисельність учнів середнього рівня у ЕГ зросла на 7,4% (від 32,6% до 40%), а в КГ зменшилась на 1%. Досить суттєво змінилися показники низького рівня учнів у ЕГ на 27,7% (з 48,6% до 20,9%), а в КГ на 4,6% (з 48% до 43,4%).

Обчислення результатів за критерієм Пірсона підтвердило достовірність одержаних результатів. За результатами педагогічного експерименту можна зробити висновок, що завдання виконані, мету досягнуто.

5. Здійснено теоретичний аналіз техніки безпеки під час технології оздоблення швейних виробів в етнодизайні та охорони праці на підприємствах легкої промисловості. Охорона праці являє собою створення здорових та безпечних умов праці різними засобами.

Перш ніж почати оздоблювати швейні вироби, потрібно правильно організувати робоче місце.

Під *робочим місцем* розуміють ділянку виробничої площі, призначену для певної роботи і оснащену відповідно до характеру цієї роботи. Правильна організація робочого місця сприяє підвищенню продуктивності праці й високій якості роботи. Для правильної організації робочого місця, наукова організація

праці (НОП) висуває ряд вимог, щоб виключити будь-яку можливість одержання травм.

Техніка безпеки і «Охорона праці», передбачають технічні та організаційні заходи, що забезпечують безпечну працю на підприємстві. Порушення правил техніки безпеки і виробничих інструкцій обслуговуючим персоналом можуть бути причиною травм і професійних захворювань.

Високий рівень організації охорони праці на підприємстві сприяє зростанню продуктивності праці працівника, а тим самим і зростанню виробництва, і підвищенню його ефективності, скорочення втрат робочого часу, скорочення випадків виробничого травматизму, професійних захворювань.

6. Розроблено методичне забезпечення (ілюстрований альбом) для кравців на тему: «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України».

Матеріали магістерської роботи можуть бути використані як у виробничій сфері так і в навчальному процесі при проведенні лекційних занять, написанні курсових та магістерських робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєв Ю. Л. Етнодизайн у контексті націєтворення та глобалізації. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2013. Вип. 19(2). с. 143–147.
2. Безпека життєдіяльності на підприємствах легкої промисловості [Електронний ресурс]. Охорона праці, 2017. Режим доступу до ресурсу: https://vuzlit.ru/156407/ohorona_pratsi.
3. Биби́к С. П. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання: за ред. С. Я. Єрмоленко, Харків: Фоліо, 2006, 623 с.
4. Біонічні форми у створенні предметного середовища і простору інтер'єру. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://ukrbukva.net/15095-Bionicheskie-formy-v-sozdanii-predmetnoiy-sredy-i-inter-era.html>.
5. Бойко А. М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації: навч.-метод. посіб. Київ: ІЗМН, 1996, 232 с.
6. Борисенко Н. А. Структурні компоненти готовності майбутніх учителів технологій до формування художньо-технічних умінь в учнів основної школи [Електронний ресурс]. ЦДПУ ім. В.Винниченка, 2014. Режим доступу до ресурсу: <http://www.cuspu.edu.ua/en/kafedra-pedahohiky-ta-osvitnoho-menedzhmentu/69-naukovi-konferentsii-tdpu/2014/-23/1237>.
7. Вайнтрауб М. А. Сучасні вимоги до підготовки кваліфікованих робітників в системі ПТНЗ [Електронний ресурс]. Інформаційні технології і засоби навчання, 2010, № 4 (18). Режим доступу до журн.: <http://www.ime.edu.ua.net/em.htm>.
8. Васильков В. Г. Організація виробництва: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003, 524 с.
9. Взаємодія ринку праці та професійно-технічної освіти. Механізми створення Державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій : Зб. мат., підгот. у рамках реалізації укр.-нім. проекту «Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні». К., 2006, 276 с.
10. Гуревич Р. С. Навчально-виховний процес у професійно-технічних навчальних закладах [за ред. проф. Р. С. Гуревича]. Вінниця: ТОВ «Планер», 2010, 330 с.

11. Гусев А.М. Охорона праці: навч. посіб. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2006, 283 с.
12. Довгань Н. Ю. Результати структурного дослідження фізичної культури здобувачів освіти вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. 2016. Режим доступу до ресурсу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.e...F/vios_2016_2_11.pdf.
13. Дячун О. В. Організація, нормування та оплата праці: навч. посіб. Львів: Афіша, 2001, 241 с.
14. Економіка праці та соціально-трудові відносини [Електронний ресурс]. Львів, 2008. Режим доступу до ресурсу: <https://studfiles.net/preview/5548970/>.
15. Експеримент, як метод науково-педагогічних досліджень [Електронний ресурс]. 2015. Режим доступу до ресурсу: <http://sdamzavas.net/4-44702.html>.
16. Єжова О. В. Теоретико-методологічні засади створення прогностичних моделей підготовки кваліфікованих фахівців у професійно-технічних навчальних закладах швейного профілю: дис. докт. пед. наук: 13.00.04. Кропивницький, 2016, 468 с.
17. Єжова О. В. Технологія оброблення швейних виробів. Кіровоград: Лисенко В.Ф., 2013, 236 с.
18. Закон України "Про охорону праці". Забезпечення здорових і безпечних умов праці [Електронний ресурс]. Матеріали підготовки до лекцій, 2013, Режим доступу до ресурсу: http://medcollege.te.ua/sayt1/Lecturs/Lekcia_OBGD/2Zacon.htm.
19. Засобина Г. А. Особенности формирования у студентов профессиональных учений в конструировании учебной работы: дис. канд. пед. наук: 13.00.01. Л. 1971, 194 с.
20. Іляш О. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Київ: Знання, 2010, 476 с.
21. Каховська команда З. Т. Професіограма "Закрійник" [Електронний ресурс]. «Зірки Таврії» Каховська команда. Режим доступу до ресурсу: http://kahovkaprofistart.blogspot.ru/p/blog-page_13.html.
22. Копіца О. І. Формування умінь діалогічної взаємодії майбутніх учителів трудового навчання у процесі професійної підготовки: автореф. дис.

на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Кіровоград, 2008, 20 с.

23. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. Київ: Шкільний світ, 2000, 126 с.

24. Лазарєв О. І. Сучасний досвід теорії і практики архітектурної біоніки в дизайні. Вісник харківської державної академії дизайну та мистецтва. 2008, С. 33–42.

25. Макетування в художньому конструюванні. Біоніка. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://wikipedia.com.ua/1x54a9.html>.

26. Методи навчання [Електронний ресурс]. 2015. Режим доступу до ресурсу: <http://mybiblioteka.su/tom2/5-63825.html>.

27. Методи тестування у дидактичних дослідженнях [Електронний ресурс]. 2008. Режим доступу до ресурсу: <https://www.studsell.com/view/79349/>.

28. Методичні рекомендації щодо створення професійних стандартів, заснованих на компетентність з напрямів: "Швейне виробництво" «Будівництво», "Торгівля", "Ресторанний сервіс" [М. А. Вайнтрауб, Л. І. Короткова, С. Г. Кравець та ін.]. Київ: Ін-т ПТО НАПН України, 2012, 635 с.

29. Мироненко В. П. Напрямок біонічного формоутворення дизайну [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=12573&chapter=1>.

30. Михайленко В.Є. Основи біодизайну: навч. посіб. Київ: Каравела, 2011, 224с.

31. Мордоус І. Особистісно-професійний компонент фахової готовності майбутнього вчителя іноземної мови в ДНЗ / І. Мордоус // Вісник Інституту розвитку дитини, 2011. –№ 13. –[Цит. 2011, 10 березня.

32. Новий тлумачний словник української мови [укладачі В. Яременко, О. Сліпушко]. [2-е вид.]. К. : «Аконіт», 2006, 345 с.

33. Онуфрієнко Н. О. Діагностичний підхід до моделювання професійної готовності майбутніх учителів суспільствознавчих дисциплін. Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки. Черкаси, 2009, №165. с. 64-69.

34. Основи охорони праці [Електронний ресурс]. БЖД, 2012. Режим доступу до ресурсу: http://pidruchniki.com/13761025/bzhd/osnovni_polozhennya_zakonodavstva_pro_ohoronu_pratsi.

35. Охорона праці [Електронний ресурс]. 2013. Режим доступу до ресурсу: <http://op.kpi.ua/2.html>.
36. Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях [Електронний ресурс]. Про охорону праці. 2015. Режим доступу до ресурсу: <http://samzan.ru/166870>.
37. Педагогічний експеримент [Електронний ресурс]. 2010. Режим доступу до ресурсу: https://studopedia.su/16_165527_pedagogichniy-eksperiment.html.
38. Посадова інструкція закрійника [Електронний ресурс]. Зразки посадових інструкцій, 2017. Режим доступу до ресурсу: <http://trudova-ohrana.ru/primery-dokumentov/zrazki-posadovih-nstrukcj/3315-posadova-nstrukcja-zakrjnika.html>.
39. Проект реорганізації швейного цеху на швейній фабриці "Ricco" [Електронний ресурс]. Дипломна робота, 2018. Режим доступу до ресурсу: <http://refeteka.ru/r-189068.html>.
40. Радкевич В. О. Терретичні і методичні засади розвитку професійної освіти і навчання: результати, проблеми, перспективи. Професійна педагогіка: збірка наукових праць, 2016, с. 5–22.
41. Різник В. В. Теоретичні засади формування готовності здобувачів освіти економічних спеціальностей до професійної діяльності у вищій школі. Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. Черкаси, 2008, Вип. 136, С. 136-141.
42. Сайкіна Ю. А. Взаємодія біоніки і дизайну. 2015, №11, С. 305 – 306.
43. Свистун В. Мельничук Т. Готовність до професійної діяльності педагога аграрного ВНЗ. Вісник Львівського університету, Львів, 2009, Вип. 25, Ч. 3, С. 53-60.
44. Скварок М. Ю. Професійна підготовка майбутніх інженерів-педагогів до проектування одягу засобами інформаційних технологій: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Дрогобич, 2015, 273 с.
45. Супрун В.В. Інформаційно-аналітичні матеріали (Професійно-технічна освіта). Київ: 2017, 44с.
46. Творча реалізація психолого-педагогічних механізмів, створення ситуації успіху в навчальній діяльності [Електронний ресурс]. Методична скарбничка, 2010, Режим доступу до ресурсу:

http://teacher.at.ua/publ/tvorcha_realizacija_psikhologo_pedagogichnikh_mekhanizm_iv_stvorennja_situaciji_uspikhu_v_navchalnij_dijalnosti/19-1-0-5160.

47. Техніка безпеки і охорона праці на підприємстві [Електронний ресурс]. Техніка безпеки, 2017. Режим доступу до ресурсу: <http://antyseptyky.com/tehnika-bezpeki-i-ohorona-pratsi-na-pidpriyemstvi/>.

48. Технологія створення ситуації успіху [Електронний ресурс]. 2014. Режим доступу до ресурсу: <http://pandia.ru/text/79/511/53410.php>.

49. Торубара О. М. Критерії оцінювання та діагностування рівнів графічної компетентності майбутніх фахівців. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт, 2010, С. 70.

50. Харагірло В. Є. Умови розвитку готовності педагогів професійних навчальних закладів до інноваційної діяльності. Педагогічні науки, 2013, С. 241.

51. Характеристика показників сформованості професійних умінь майбутніх соціальних педагогів [Електронний ресурс]. 2016. Режим доступу до ресурсу:

http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/5185/1/2009_Ниж_характер_показн.doc.

52. Холковська І. Л. Технологія діяльності соціального педагога: [практикум]. Вінниця: ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 2007, 272 с.

53. Чайка В. М. Основи дидактики. Київ: Академвидав, 2011, 238 с. (Альма Матір).

54. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. – Київ: Либідь, 2002, 560 с.

55. Яковенко О. І. Формування професійної компетентності майбутніх економістів у процесі практичної підготовки: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2015, 244 с.

56. Янкевич С. М. Теоретичний аналіз психологічної готовності до професійної діяльності. Збірник наукових праць інституту психології імені Г. С. Костюка, НАПНУ, Київ, 2012, Т. 14, Ч. 2, С. 417-426.

57. Ярошенко О. Г. Методична підготовка майбутніх учителів: реальний стан і шляхи до вдосконалення. Вища освіта України, 2004, С. 69–73.

58. Яковенко О. І. Шляхи підвищення якості підготовки економістів в сучасних умовах функціонування ВНЗ. Вища освіта України, 2012, С. 408–416.

59. Debbie Ph.-D. Good News – if You're Ready / Ph.-D. Debbie. Quality Progress, 2006, January, P.41–46.

60. Edmund M. Shifting Quality into High Gear. Quality Progress, 2006, September, P.41–4
61. Heskett J. How important is quality of labor? And how is it achieved? Working Knowledge, 2006, №1, 3–24.
62. Okes D. Promoting Quality In Your Organization. Quality Progress. 2006, May, P.29–35.
63. Torrance P. The nature of creativity as manifest in its testing. R. Stemberg
The nature of creativity. R. Stemberg, T. Tardif (eds). 1988, P. 43–75.

ДОДАТКИ

Анкета для викладачів

Шановні викладачі!

Просимо Вас відповісти на запитання анкети з метою вивчення проблеми організації навчання майбутніх фахівців швейної галузі технологій оздоблення швейних виробів в етнодизайні.

1. Ваш вік _____.

2. Професія _____.

3. Стаж роботи _____.

4. Які методи та форми навчання Ви використовуєте для організації навчально-творчої діяльності на заняттях?

- А) Репродуктивні;
- Б) Частково пошукові;
- В) Евристичні;
- Г) Дослідницькі.

5. Якими критеріями Ви керуєтесь при визначенні змісту навчально-творчої діяльності?

- А) Інтерес учнів;
- Б) Забезпечення набуття знань;
- В) Відпрацювання вмінь та навичок
- Г) Реалізація міжпредметних зв'язків.

6. Чи вважаєте Ви за необхідне розвивати в учнів навички щодо самоуправління й самоорганізації власної навчально-творчої діяльності?

- А) Постійно й систематично працюю над цим;
- Б) Часто звертаю на це увагу на заняттях;
- В) Іноді працюю над цим;
- Г) Вважаю це необов'язковим.

7. Які труднощі у Вас виникають при організації навчально-творчої діяльності учнів зі вашого предмета?

- А) Відсутність творчих завдань у методичних розробках;

- Б) Недостатня підготовленість учнів;
- В) Велика кількість часу на підготовку та проведення творчих видів робіт;
- Г) Інша відповідь _____

8. З яким видом наочності Вам більше подобається працювати?

- А) Ілюстрованими альбомами;
- Б) Книгами;
- В) Роздатковий матеріалом;
- Г) Методичними посібниками.

9. Ви б хотіли, щоб контроль знань відбувався за допомогою «Ілюстрованого альбому»

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Мені байдуже;
- Г) Скоріше так, ніж ні.

10. Яким завданням Ви надасте перевагу?

- А) На відтворення знань;
- Б) Творчим;
- В) На застосування знань на практиці;
- Г) Ігровим .

11. Які методи контролю знань Ви використовуєте?

- А) Тести;
- Б) Контрольні роботи;
- В) Лабораторні роботи;
- Г) Картки завдань.

12. Яким завданням Ви надасте перевагу під час вивчення технологій оздоблення швейних виробів?

- А) На відтворення знань, умінь і навичок;
- Б) Творчі, креативні;
- В) Застосування умінь на практиці;
- Г) Макетним, муляжним методам.

13. Якому типу навчання Ви надасте перевагу під час вивчення технологій оздоблення швейних виробів?

- А) Інформаційно-повідомлювальному;
- Б) Пояснювально-ілюстративному;
- В) Проблемно-евристичному (дослідницькому);
- Г) Проектному.

14. Чи вистачає у Вашому навчальному закладі наявного методичного забезпечення для вивчення технології оздоблення швейних виробів?

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Мені байдуже;
- Г) Скоріше так, ніж ні.

15. Які засоби навчання для Вас є найбільш доступними?

- А) Мультимедійні;
- Б) Ілюстрації;
- В) Аудіо-записи;
- Г) Презентації.

16. На Вашу думку чи є ефективним застосування ілюстрованих альбомів у навчальному процесі?

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Мені байдуже;
- Г) Скоріше так, ніж ні.

17. Чи використовуєте Ви ілюстровані альбоми на своїх уроках?

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Мені байдуже;
- Г) Скоріше так, ніж ні.

18. На Вашу думку чи відповідає ілюстрований альбом технічному прогресу?

- А) Так;

Б) Ні;

В) Мені байдуже;

Г) Скоріше так, ніж ні.

Ми вдячні Вам за допомогу в нашому дослідженні. Дякуємо за чесні відповіді і витрачений час! Ми обов'язково врахуємо Вашу думку!

Анкета

Шановні учасники анкетування, просимо Вас відповісти на представлені нижче питання. Ваші відповіді допоможуть нам дізнатись чи відоме Вам таке явище, як «Етнодизайн» та «Етнічна вишивка». Анкетування має анонімний характер, і отримані дані будуть використані тільки в узагальненому вигляді. Відповідаючи на кожне питання, вибирайте один варіант відповіді (якщо в формулюванні питання не вказано інше).

Позначте відповідь, яка Вас задовольняє.

1. Чи відоме Вам поняття «Етнодизайн»?

- а) Так
- б) Ні
- в) Частково
- г) Ваш варіант відповіді _____.

2. Чи зможете Ви сформулювати наукове визначення «Етнодизайну» на даний час?

- а) Так
- б) Ні
- в) Частково
- г) Ваш варіант відповіді _____.

3. Чи відоме Вам використання етнодизайну в сучасному одязі?

- а) Так
- б) Ні
- в) Частково
- г) Ваш варіант відповіді _____.

4. Наведіть приклади етнодизайну в одязі?

5. З чим Ви асоціюєте етнодизайн?

6. Чи відомі Вам українські дизайнери, які використовують етнодизайн в своїх колекціях? Якщо, так то назвіть їх.

7. Чи Ви включаєте етнічні аспекти у власному побуті та житті?

- а) Так
- б) Ні
- в) Частково
- г) Ваш варіант відповіді _____.

8. Як ви вважаєте, чи кожна людина в країні повинна уміти вишивати етнічну вишивку?

- а). Так.
- б. Ні.
- в) Частково.
- г) Ваш варіант відповіді _____.

9. Як Ви вважаєте, хто повинен займатися етнічною вишивкою?

- а). Чоловіки.
- б). Жінки.
- в). І чоловіки і жінки.
- г). Ваш варіант відповіді _____.

10. Як Ви вважаєте чи потрібне взагалі етнічне вишивка на одязі?

- а). Так.
- б. Ні.
- в) Частково.
- г) Ваш варіант відповіді _____.

11. Яке Ваше ставлення до моди на одяг з етнічною вишивкою?

- а). Негативне.

- б). Позитивне.
- в). Нейтральне.
- г). Компромісне.

12. Чи подобається Вам одяг з етнічною вишивкою?

- а). Так подобається.
- б). Ні не подобається.
- в). Не знаю чи подобається.
- г). Напевно що подобається.

13. Чи купуєте Ви одяг з етнічною вишивкою?

- а). Так купую.
- б). Ні не купую.
- в). Дуже рідко купую.
- г). Взагалі не купую

14. Як часто Ви купуєте одяг з етнічною вишивкою?

- а). Раз на рік.
- б). Раз на три роки.
- в). Раз на п'ять років.
- г). Ваш варіант відповіді _____.

15. Де Ви купуєте одяг з етнічною вишивкою?

- а). В магазині/супермаркеті/гіпермаркеті.
- б). На базарі/ярмарку.
- в). В інтернет – магазині.
- г). Ваш варіант відповіді _____.

16. Чи влаштовує Вас існуючий асортимент одягу з етнічною вишивкою в крамницях вашого міста?

- а). Так влаштовує, завжди можна знайти щось унікальне для себе.
- б). Ні не влаштовує, весь асортимент одягу однаковий і не можна знайти одяг який би припав до душі.
- в). Взагалі не влаштовує, бо всі в місті люди, ходять в однаковому одязі.
- г). Напевно що влаштовує.

17. Як Ви вважаєте чи кожен українець повинен мати одяг з етнічною вишивкою?

- а). Так.
- б). Ні.
- в). Напевно.
- г). Ваш варіант відповіді _____.

18. Яку суму грошей Ви готові витратити на покупку одягу з етнічною вишивкою?

- а). Від 150 грн. до 250 грн.
- б). Від 250 грн. до 350 грн.
- в). Від 350 грн. до 500 грн.
- г). Більше за 500 грн.

19. Як часто Ви носите одяг з етнічним оздобленням?

- а). Часто, ношу майже кожен день.
- б). Рідко, ношу декілька разів на рік.
- в). Не ношу взагалі, він просто лежить у шафі.
- г). Ваш варіант відповіді _____.

20. З якою метою Ви купуєте одяг з етнічною вишивкою?

- а). Прагнення відповідати модній течії на одяг з етнічною вишивкою.
- б). Купую одяг та різні речі з етнічною вишивкою просто тому, що вони гарні, яскраві та передають незабутній колорит певної країни.
- в). Я є патріотом своєї країни, а у кожного патріота своєї держави, повинен обов'язково бути одяг з етнічною вишивкою.

г). Ваш варіант відповіді _____.

21. Вирішальним фактором при виборі одягу з етнічною вишивкою для Вас є?

- а). Модні тенденції/наявність знижок і акцій.
- б). Ціна/Бренд.
- в). Якість/Зручність.

г). Ваш варіант відповіді _____.

22. Який одяг з етнічним оздобленням Ви зазвичай купуєте?

- а). Світшот/толстовка з елементами етнічного оздоблення.
- б). Футболки/майки з етнічним оздобленням.
- в). Сукні/спідниці/жилети/брюки з етнічним оздобленням.
- г). Сорочки з етнічним оздобленням (вишиванка).

23. На вашу думку, якого силуету повинен бути одяг з етнічною вишивкою?

- а). Прилеглий.
- б). Напівприлеглий.
- в). Прямий.
- г). Розширений.

24. Яким тканинам Ви надасте перевагу при виборі одягу з етнічною вишивкою?

- а). Натуральні тканини (бавовна, вовна, льон, натуральний шовк).
- б). Штучні тканини (віскоза, металеві та металізовані нитки).
- в). Синтетичні тканини (капрон, лавсан, спандекс).
- г). Суміш натуральних і хімічних волокон в тканині.

25. Яким кольорам Ви надасте перевагу при виборі одягу з етнічною вишивкою?

- а). Білий/кремовий.
- б). Червоний/чорний
- в). Жовтий/зелений
- г). Ваш варіант відповіді _____.

26. Який орнамент Вам більше до вподоби в етнічній вишивці?

- а). Рослинного походження.
- б). Тваринного походження.
- в). Геометричного походження.
- г). Комбінованого походження.

27. Чи для Вас важливий фактор техніка вишивання етнічної вишивки?

- а). Так.
- б). Ні.
- в). Напевно.
- г). Ваш варіант відповіді _____.

28. Яким конструктивно-декоративним елементам Ви надасте перевагу при виборі одягу з етнічною вишивкою?

- а). Кишеням з вишивкою в етнічному стилі.
- б). Коміру та мажетам зі етнічною вишивкою.
- в). Оздоблюючим строчкам по всьому швейному виробу.
- г). Етнічній вишивці пилочки сорочки/сукні/блузи/футболки/майки та ін.

29. На Вашу думку чи потрібна етнічна вишивка в галузі легкої промисловості?

- а). Так.
- б). Ні.
- в). Напевно.
- г). Ваш варіант відповіді _____.

Ми вдячні Вам за допомогу в нашому дослідженні. Дякуємо за чесні відповіді і витрачений час! Ми обов'язково врахуємо Вашу думку!

Додаток В

Методика вивчення мотивів навчальної діяльності (Б. Пашнєв)

Анкета дає змогу методом парних виборів вивчити ставлення учнів до восьми основних мотивів навчальної діяльності. Вона складається з 28 пунктів, кожний з яких містить пари тверджень, які відображають зміст двох із восьми мотивів навчальної діяльності. Анкета сконструйована так, щоб можна було співвідносити вісім основних мотивів навчальної діяльності та виявляти мотиви, яким віддають перевагу.

Кожен мотив у анкеті позначений літерою алфавіту:

- А – мотив зовнішнього примусу, уникання покарання;
- Б – соціально орієнтований мотив обов'язку й відповідальності;
- В – пізнавальний мотив;
- Г – мотив престижу;
- Д – мотив матеріального добробуту;
- Е – мотив отримання інформації;
- Ж – мотив досягнення успіху;
- З – мотив орієнтації на соціально залежну поведінку.

Інструкція. Прочитайте пари запитань. Виберіть з кожної пари те запитання, яке найточніше відображає ваше бажання вчитися. Номер запитання й літеру варіанта відповіді запишіть в аркуші для відповідей. Майте на увазі, що запитання весь час повторюються, однак кожного разу в новому поєднанні. Тут немає «хороших» або «поганих» відповідей. Вибираючи одне й відкидаючи інше запитання, ви виявляєте власну індивідуальність.

Текст анкети

1.А) Чи вас більше спонукає до навчання бажання уникнути покарання за невиконані завдання?

АБО

Б) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати знання, щоб приносити користь людям?

2.В) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мислити, пізнавати нове, невідоме, розв'язувати складні завдання?

АБО

Г) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути серед найкращих учнів?

3.Д) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати в майбутньому хорошу професію, хороші матеріальні умови?

АБО

Е) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути грамотною, ерудованою людиною?

4.Ж) Чи вас більше спонукає до навчання бажання будь-яку роботу виконувати якнайкраще?

АБО

3) Чи вас більше спонукає до навчання бажання, щоб інші не думали про вас погано, не бути гіршим за інших?

5.Б) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати знання, щоб приносити користь людям?

АБО

В) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мислити, пізнавати нове, невідоме, розв'язувати складні завдання?

6.Г) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути серед найкращих учнів?

АБО

Д) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати в майбутньому хорошу професію, хороші матеріальні умови?

7.Е) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути грамотною, ерудованою людиною?

АБО

Ж) Чи вас більше спонукає до навчання бажання будь-яку роботу виконувати якнайкраще?

8.А) Чи вас більше спонукає до навчання бажання уникнути покарання за невиконані завдання?

АБО

В) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мислити, пізнавати нове, невідоме, розв'язувати складні завдання?

9.Б) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати знання, щоб приносити користь людям?

АБО

Г) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути серед найкращих учнів?

10.В) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мислити, пізнавати нове, невідоме, розв'язувати складні завдання?

АБО

Д) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати в майбутньому хорошу професію, хороші матеріальні умови?

11.Г) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути серед найкращих учнів?

АБО

Е) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути грамотною, ерудованою людиною?

12.Д) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати в майбутньому хорошу професію, хороші матеріальні умови?

АБО

Ж) Чи вас більше спонукає до навчання бажання будь-яку роботу виконувати якнайкраще?

13.Е) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути грамотною, ерудованою людиною?

АБО

3) Чи вас більше спонукає до навчання бажання, щоб інші не думали про вас погано, щоб не бути гіршим за інших?

14. А) Чи вас більше спонукає до навчання бажання уникнути покарання за невиконані завдання?

АБО

Г) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути серед найкращих учнів?

15. Б) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати знання, щоб приносити користь людям?

АБО

Д) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати в майбутньому хорошу професію, хороші матеріальні умови?

16. В) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мислити, пізнавати нове, невідоме, розв'язувати складні завдання?

АБО

Е) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути грамотною, ерудованою людиною?

17. Г) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути серед найкращих учнів?

АБО

Ж) Чи вас більше спонукає до навчання бажання будь-яку роботу виконувати якнайкраще?

18. Д) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати в майбутньому хорошу професію, хороші матеріальні умови?

АБО

3) Чи вас більше спонукає до навчання бажання, щоб інші не думали про вас погано, щоб не бути гіршим за інших?

19. А) Чи вас більше спонукає до навчання бажання уникнути покарання за невиконані завдання?

АБО

Д) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати в майбутньому хорошу професію, хороші матеріальні умови?

20. Б) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати знання, щоб приносити користь людям?

АБО

Е) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути грамотною, ерудованою людиною?

21. В) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мислити, пізнавати нове, невідоме, розв'язувати складні завдання?

АБО

Ж) Чи вас більше спонукає до навчання бажання будь-яку роботу виконувати якнайкраще?

22. Г) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути серед найкращих учнів?

АБО

З) Чи вас більше спонукає до навчання бажання, щоб інші не думали про вас погано, щоб не бути гіршим за інших?

23. А) Чи вас більше спонукає до навчання бажання уникнути покарання за невиконані завдання?

АБО

Е) Чи вас більше спонукає до навчання бажання бути грамотною, ерудованою людиною?

24. Б) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати знання, щоб приносити користь людям?

АБО

Ж) Чи вас більше спонукає до навчання бажання будь-яку роботу виконувати якнайкраще?

25. В) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мислити, пізнавати нове, невідоме, розв'язувати складні завдання?

АБО

3) Чи вас більше спонукає до навчання бажання, щоб інші не думали про вас погано, щоб не бути гіршим за інших?

26. А) Чи вас більше спонукає до навчання бажання уникнути покарання за невиконані завдання?

АБО

3) Чи вас більше спонукає до навчання бажання, щоб інші не думали про вас погано, щоб не бути гіршим за інших?

27. А) Чи вас більше спонукає до навчання бажання уникнути покарання за невиконані завдання?

АБО

Ж) Чи вас більше спонукає до навчання бажання будь-яку роботу виконувати якнайкраще?

28. Б) Чи вас більше спонукає до навчання бажання мати знання, щоб приносити користь людям?

АБО

3) Чи вас більше спонукає до навчання бажання, щоб інші не думали про вас погано, щоб не бути гіршим за інших?

Оцінювання результатів

Відповідь оцінюється в 1 бал. Підсумовують кількість балів за кожним мотивом навчальної діяльності, що і дозволяє виявити мотиви, яким віддають перевагу.

Контрольні тестові завдання**Завдання I – го рівня:****1. Оздоблення одягу – це...?**

- а) її прикраса, її особливість і неповторність;
- б) один з видів декоративних елементів композиції одягу;
- в) прикраса швейних виробів, які виконуються ручним або машинним способом.
- г) всі варіанти відповідей правильні.

2. На які види поділяється оздоблення одягу?

- а) спортивного характеру;
- б) романтичного характеру;
- в) гостро сучасного характеру;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

3. Яким може бути оздоблення одягу?

- а) постійним;
- б) тимчасовим;
- в) змішаним;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

4. Яке призначення має оздоблення одягу?

- а) декоративне;
- б) естетичне;
- в) утилітарне;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

5. Як Ви гадаєте, до якого з видів оздоблення одягу відносяться жабо, кокільє, волани, вишивка, коміри, манжети складних форм, оздоблені рюшем або мереживом?

- а) гостро сучасного характеру;
- б) спортивного характеру;

- в) романтичного характеру;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

6. Як Ви гадаєте, до якого з видів оздоблення одягу відносяться гудзики, пряжки, шнурівки, емблеми, тасьма, краватки, пояси, рулик, аплікації?

- а) романтичного характеру;
- б) гостро сучасного характеру;
- в) спортивного характеру;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

7. Як Ви гадаєте, до якого з видів оздоблення одягу відносяться защепи, буфи, плісе, гофре, нові форми застібок, комірів?

- а) спортивного характеру;
- б) романтичного характеру;
- в) гостро сучасного характеру;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

8. Як Ви гадаєте, до якого з видів оздоблення одягу відносяться вишивка?

- а) романтичного характеру;
- б) гостро сучасного характеру;
- в) спортивного характеру;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

9. Вишивка – це...?

а) виготовлення сурових (необроблених) текстильних тканин на ткацькому верстаті шляхом їх взаємного переплетення;

б) найпростіший вид народного декоративно-прикладного мистецтва, орнаментальне або сюжетне зображення на тканині, шкірі, повсті, виконане різними ручними або машинними швами;

в) багатоколірна вишивка, схожа на малюнок фарбами, тому що її вишивають нитками багатьох кольорів та відтінків.;

- г) всі варіанти відповідей правильні.

10. За способом виконання усі вишивальні шви поділяють на?

- а) «Глухі»;
- б) «Прозорі»;
- в) «Голосні»;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

11. До якого виду швів відносяться поверхнево-нашивальні, лічильні, поверхнево-нашивальні вільні шви?

- а) «Глухі»;
- б) «Прозорі»;
- в) «Голосні»;
- г) всі варіанти відповідей правильні

12. До якого виду швів відносяться прозорі лічильні та прозорі вільні шви?

- а) «Глухі»;
- б) «Прозорі»;
- в) «Голосні»;
- г) всі варіанти відповідей правильні

Завдання II – рівня

13. Яка з перелічених технік вишивання належить до поверхнево-нашивних лічильних?

- а) вільна гладь;
- б) мережка;
- в) хрестик;
- г) прорізна гладь.

14. До якої групи вишивальних швів належать мережки?

- а) прозоро-лічильні;
- б) поверхнево-нашивні лічильні;
- в) прорізні вільні;
- г) поверхнево-нашивні вільні

15. Який вид вишивки відносять до рахункових швах?

- а) «хрест», «набір», «розпис»;

- б) «рішельє», «хрест», «мережка»;
- в) «гладь», «набір», «шов ялинка».
- г) всі варіанти відповідей правильні

16. У правильно виконаній вишивці «хрест» на вивороті отримують ряд:

- а) косих стібків;
- б) прямих і діагональних стібків;
- в) вертикальних і горизонтальних стібків.
- г) всі варіанти відповідей правильні

17. Для вишивки по рахунку ниток тканину використовують:?

- а) полотняного переплетення, канву;
- б) сатинового переплетення, канву;
- в) репсового переплетення, з розрідженій структурою.
- г) всі варіанти відповідей правильні

18. Нитки для вишивки вибирають відповідно:?

- а) з малюнком вишивки, щільністю тканини, товщиною голки;
- б) з видом вишивки, кольором тканини, технікою виконання;
- в) з товщиною тканини, характером малюнка, технікою виконання.
- г) всі варіанти відповідей правильні

19. При вишиванні рахунковими швами:?

- а) малюнок розмічають на лицьовій стороні тканини окремими точками;
- б) розмічають всі елементи малюнка в повній відповідності з ескізом або схемою;
- в) малюнок не переводять, а вишивають по рахунку ниток відповідно до схеми.
- г) всі варіанти відповідей правильні

20. По візерунках на одязі можна було дізнатися:

- а) рівень майстерності її власника;
- б) родовід людини, місце його проживання;
- в) вид декоративно-прикладного мистецтва.

г) всі варіанти відповідей правильні

21. Які інструменти використовують при вишиванні?

22. П'яльці - пристосування у вигляді двох круглих або прямокутних рам призначені:

- а) оберігають вишитий візерунок від стягування;
- б) оберігають тканину від осипання під час вишивки;
- в) для зручності проколювання тканини голкою під час вишивання.
- г) всі варіанти відповідей правильні

23. Голка для вишивки хрестом має особливості:

- а) тупе лезо, товстий стрижень;
- б) велике вушко, товста голка;
- в) тонка голка, маленьке вушко;
- г) тупе лезо, велике вушко.

24. Вишиті вироби прасують:

- а) з виворітного боку, через вологий пропрасовувач, в будь-якому напрямку;
- б) у вологому стані, на м'якій поверхні, з виворітного боку, уздовж ниток тканини;
- в) з лицьового боку, через вологий пропрасовувач, уздовж ниток тканини.
- г) всі варіанти відповідей правильні

Завдання III – рівня

25. Дайте визначення поняттю «Етнодизайн»?

- а). проектна діяльність зі створення сучасних форм матеріального середовища з використанням традиційних елементів культури певного етносу;
- б). трансформація елементів національної культури, зокрема декоративно-вжиткового мистецтва (форм, орнаментів, колористики, традиційних технік тощо) в сучасні промислові вироби;

в). це комплексна міждисциплінарна проектно-художня діяльність, яка інтегрує в собі природознавчі, технічні, гуманітарні знання, інженерне мислення і спрямована на формування та промислове вдосконалення предметного оточення людини із високим семіотичним статусом в усіх без винятку сферах життєдіяльності в певних етнічних традиціях;

г) всі варіанти відповідей правильні.

26. Дата народження етнодизайну?

в). 20-30-ті роки

б). 50-90-ті роки

в) 60-ті роки

г) всі варіанти відповідей правильні.

27. Серед кого був популярний етно стиль в одязі?

а). емо;

б) готи;

в) панки;

г) хіпі.

28. Скільки існує технік виконання вишивки?

а) 250-300;

б) 150-250;

в) понад 100;

г) всі варіанти відповідей правильні.

29. Скільки є в Україні етнографічних регіонів?

а) 10;

б) 17;

в) 21;

г) 35.

30. Що відображається в українській вишивці?

а) глибока змістовність узору;

б) заповітні мрії на краще майбутнє;

в) споконвічне прагнення до прекрасного;

г) всі варіанти відповідей правильні.

31. Якими бачать майстри й майстрині вишиванки?

- а) сумними й замріяними;
- б) радісними й веселими;
- в) грайливими й спокусливими;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

32. Про що розповідали майстрині в своїх узорах вишивки?

- а) про свої думки й почуття;
- б) про сподівання й страждання;
- в) про смуток та любов;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

33. Яке призначення у давнину мала вишивка?

- а) як охорона та як оберіг від зла (символічні малюнки);
- б) для міцності тканини;
- в) просто для краси;
- г) для оздоблення одягу та предметів побуту.

34. Вишивка на одязі розміщувалася на...?

- а) на грудях та біля коміра;
- б) на подолі та на рукавах;
- в) по всіх краях виробу;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

35. Техніка безпеки при вишиванні?

Творче завдання**I-й варіант:**

Розробити кольоровий ескіз вечірньої сукні з елементами етнодизайну, за допомогою художніх засобів виразності (лінії та штриха).

Наприклад:

Творче завдання

II-й варіант:

Розробити кольоровий ескіз весільної сукні майбутнього з елементами етнодизайну, за допомогою художніх засобів виразності (плями та крапки).

Наприклад:

«Мотивація успіху і страх невдачі» (МУН)»

Інструкція: прочитайте наведені нижче твердження і визначить, які з них стосуються вас, і, якщо ви з ними згодні, — поряд напиши «так». Якщо думка вас не стосується, то вкажіть відповідь «ні».

Твердження

1. Включаючись у роботу, я, як правило, оптимістично сподіваюся на успіх.
2. В діяльності я звичайно активний.
3. Я схильний до вияву ініціативності.
4. При виконанні відповідальних завдань я прагну по можливості знайти причини, щоб відмовитися від них.
5. Я часто вибираю крайнощі: або надто легкі завдання, або нереалістично високі за складністю.
6. При зустрічі з перешкодами я, як правило, не відступаю, а шукаю способи їх подолання.
7. При чергуванні успіхів і невдач я схильний до переоцінки своїх успіхів.
8. Продуктивність діяльності в основному залежить від моєї власної цілеспрямованості, а не від зовнішнього контролю.
9. При виконанні достатньо важких завдань, в умовах обмеження часу, моя результативність діяльності погіршується.
10. Я схильний виявляти наполегливість у досягненні мети.
11. Я схильний планувати своє майбутнє на досить віддалену перспективу.
12. Якщо я ризикую, то швидше з розумом, а не відчайдушне.
13. Я не дуже настирний у досягненні мети, особливо якщо відсутній зовнішній контроль.
14. Я вважаю за краще ставити перед собою середні за складністю або трохи завищені, але досяжні цілі, ніж нереалістично високі.

15. Уразі невдачі при виконанні якого-небудь завдання його привабливість для мене, як правило, знижується.

16. При чергуванні успіхів і невдач я схильний до переоцінки своїх невдач.

17. Я вважаю за краще планувати своє майбутнє лише на найближчий час.

18. При роботі в умовах обмеження часу результативність моєї діяльності поліпшується, навіть якщо завдання досить важке.

19. У разі невдачі при виконанні чого-небудь від поставленої цілі я, як правило, не відмовляюся.

20. Якщо я завдання вибрав собі сам, то у разі невдачі його привабливість для мене ще більше зростає.

Ключ до опитувальника А.А. Реана:

Відповідь «Так» — питання № 1, 2, 3, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 20.

Відповідь «Ні» — питання № 4, 5, 7, 9, 13, 15, 17.

За кожний збіг відповіді з ключем випробовуваному ставиться один бал. Підраховується загальна кількість набраних балів.

Для визначення рівня мотивації досягнень можна користуватися такою шкалою:

1 – 7 балів. Діагностується мотивація до невдачі (страх невдачі).

8 – 13 балів. Мотиваційний полюс яскраво не виражений. При цьому можна вважати, що 8, 9 балів свідчить про певну тенденцію мотивації до невдачі, а 12, 13 - до успіху.

14 – 20 балів. Діагностується мотивація до успіху (надія на успіх).

Інтерпретація:

Високі показники мотивації до успіху повідомляють про прагнення людини досягти чогось конструктивного, позитивного. Такі люди зазвичай

упевнені в собі, своїх силах, відповідальні, ініціативні й активні. Їх вирізняє наполегливість в досягненні мети, цілеспрямованість.

При мотивації до невдачі активність людини пов'язана з потребою уникнути зриву, осуду, покарання. Загалом в основі цієї мотивації знаходиться ідея уникнення і негативних очікувань. Починаючи справу, людина вже наперед боїться можливого провалу, думає про шляхи його уникнення, а не про способи досягнення. Люди, мотивовані до невдачі, зазвичай характеризуються підвищеною тривожністю, низькою упевненістю у власних силах. Прагнуть уникати відповідальних завдань, а в умовах ухвалення відповідальних рішень можуть впадати в стан, що близький до панічного. Ситуативна тривожність у них в цих випадках стає надзвичайно високою. Все це водночас може поєднуватися з дуже відповідальним ставленням до справи.

ДОДАТОК 3

Контрольні тестові завдання для перевірки знань учнів про етнічне оздоблення «вишивка» в національному одязі всіх регіонів України

Шановні учні!

Під час вивчення Вами теми «Оздоблення одягу» зі спецдисципліни «Технологія виготовлення виробів» Ви використовували, в процесі навчання протягом тривалого часу – ілюстрований альбом «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України». Ми би хотіли перевірити чи збагатилися Ваші знання про оздоблення швейних виробів етнічною вишивкою, після використання ілюстрованого альбому в процесі навчання технологіям оздоблення одягу.

Оцінка тестових завдань здійснюється за такою схемою:

Правильна відповідь на 31-46 питань високим рівнем; правильна відповідь на 20-30 питань – це середній рівень знань; менше 20-ти правильних відповідей низький рівень.

I – Варіант

№ з/п	Запитання та варіанти відповідей	Відповідь
<i>Оберіть правильну відповідь (правильних відповідей може бути декілька)</i>		
1.	Назвіть найулюбленіший різновид народної творчості в Україні?	а
	а) художня вишивка; б) художня кераміка;	
2.	Про що розповідали майстрині в своїх узорах вишивки?	а, б
	а) про свої думки й почуття; б) про сподівання й страждання;	
3.	Яке призначення у давнину мала вишивка?	а, г
	а) як охорона та як оберіг від зла (символічні малюнки); б) для міцності тканини;	
4.	Скільки існує технік виконання вишивки?	в
	а) 250-300; б) 150-250;	
5.	Що робили майстрині для закріплення кольору на нитках?	б
	а) намащували нитки клеєм; б) запікали нитки в житньому тісті;	

6.	Як раніше в народі називали Буковинську вишивку?		а
	а) «ляпанкою»; б) «барвинкою»;	в) «зляканкою»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
7.	Яким матеріалом вишивали вишивку на Буковині?		г
	а) конопляними та льняними нитками; б) бісером, шерстю та шовком;	в) металевими блискітками та золотими і срібними нитками; г) всі варіанти відповідей правильні.	
8.	Якою вишивкою славиться Буковина?		в
	а) вишивкою стрічками; б) звичайною вишивкою ;	в) вишивкою бісером; г) всі варіанти відповідей правильні.	
9.	Що переважно вишивали бойки на своєму народному одязі?		г
	а) коміри; б) уставки;	в) манжети; г) всі варіанти відповідей правильні.	
10.	Які вишивальні орнаменти притаманні бойківській вишивці?		а
	а) геометричні; б) рослинні;	в) тваринні; г) змішані.	
11.	Найросповсюдженішою технікою вишивання на Волині є?		г
	а) «зволікання»; б) «хрестик»;	в) «верхоплут»; г) «занизування».	
12.	Що змінилося у волинській вишивці після Першої світової війни?		г
	а) змінилися техніки вишивання; б) змінилися вишивальні орнаменти;	в) змінилася кольорова гама вишивок; г) всі варіанти відповідей правильні.	
13.	Основні матеріали для виконання вишивки на Гуцульщині?		г
	а) ручнопрядинні льняні та вовняні нитки; б) вовняні зсукані нитки («коцик»), зсукані сплетені шнури;	в) металеві, срібні, золоті нитки, муліне, бісер, лелітки, сап'янові стрічки, гудзики, корали, головки металевих цвяхів (бобрики), капслі; г) всі варіанти відповідей правильні.	
14.	Поширена техніка вишивання на Гуцульщині це...?		в
	а) «кучерявий стіб»; б) «хрестик»;	в) «низинка»; г) «стебнівка».	
15.	На якому матеріалі виконувалася Закарпатська вишивка?		г
	а) на домотканому лляному та конопляному полотні; б) на грубому сукні та шкірі;	в) на бавовняних і вовняних тканинах; г) всі варіанти відповідей правильні.	
16.	Які найпоширеніші лічильні та лічильні вишивальні техніки на Закарпатті?		г
	а) «низинка», «кучерявий стіб», «стебловий шов»; б) «рубцювання мережкою»,	в) «гладь коса» та «хрестик»; г) всі варіанти відповідей правильні	

	«вирізування», «гладь пряма»;		
17.	Що проникає у Закарпатську вишивку в 20-30-ті роки ХХ ст.?		б
	а) монохромні кольори вишивок; б) натуральні орнаменти;	в) хімічні орнаменти ; г) всі варіанти відповідей правильні.	
18.	Найбільш уживаними техніками вишивального мистецтва Київщини є?		г
	а) «гладь», «набирування», «стебнівка»; б) «поза голкою», «хрестик», «нанизування»;	в) «мережування», «ляхівка»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
19.	Що було розроблено вишивальними майстрами на Київщині?		а, б
	а) спеціальні орнаменти окремо для чоловічої сорочки; б) спеціальні орнаменти окремо для жіночої сорочки;	в) спеціальні орнаменти окремо для дитячих сорочок; г) всі варіанти відповідей правильні.	
20.	Для кримськотатарської вишивки поширеними техніками вишивання є?		а, в
	а) «татар ішлеме», «есап ішлеме», «теллі», «пул»; б) «набирування», «настилання», «гладь»;	в) «к'аснак'», «михлама», «букме», «аплікаційне шитво»; г) «кучерявий стіб», «хрестик», «ляхівка».	
21.	Як називаються групи вишивальних орнаментів кримськотатарської вишивки?		г
	а) рослинні та геометричні; б) архітектурні та зооморфні;	в) спіграфічні та змішані; г) всі варіанти відповідей правильні.	
22.	Основні матеріали вишивання Лемківщини?		г
	а) вовняні, шовкові та бавовняні нитки («помуть», «запал», «мідря»); б) бісер, корали, металічні пластинки («лелітки»), гудзики;	в) зсукані шнури, текстильні та шкіряні стрічки; г) всі варіанти відповідей правильні.	
23.	Які барви використовують у вишивці лемки?		г
	а) червоні та темно-сині барви; б) чорні та зелені барви;	в) фіолетові та жовті барви; г) всі варіанти відповідей правильні.	
24.	Львівська народна вишивка виконувалася на...?		а, б
	а) на легкій лляній тканині; б) на грубому домотканому конопляному полотні;	в) на сукні та на шкірі; г) на бавовні та на шовку.	
25.	Поширеними техніками вишивання на Львівщині є?		г

	а) «гладь» та «стебнівка»; б) «хрестик» та «гапт»;	в) «банчиковий» та «городоцький» стібки; г) всі варіанти відповідей правильні.	
26.	До окремої групи вишивки Львівщини відносяться...?		Г
	а) Городоцька вишивка; б) Яворівська вишивка;	в) Сокальська вишивка; г) всі варіанти відповідей правильні.	
27.	Якими кольорами ниток виконували вишивку на лівому березі Наддніпрянщини?		Г
	а) білими нитками по білому полотну; б) сірими нитками;	в) трохи підсиненими нитками; г) всі варіанти відповідей правильні.	
28.	В якості вишивального орнаменту на лівому березі Наддніпрянщини обирали?		Г
	а) геометричні; б) рослинні;	в) зооморфні; г) всі варіанти відповідей правильні.	
29.	Коли з'явилася різнокольоровість у вишивці правого берегу Наддніпрянщини?		Б
	а) середина ХІХ ст.; б) початок ХХ ст.;	в) кінець ХІХ ст.; г) середина ХХст..	
30.	На якій тканині виконувалася вишивка Опілля?		Г
	а) на домотканому лляному та конопляному полотні; б) на фабричній тканині (шовк, крепдешин, батист, поплін, ситець);	в) на шкірі; г) всі варіанти відповідей правильні.	
31.	На скільки груп можна поділити вишивку Опілля?		Б
	а) 10; б) 4;	в) 6; г) 12.	
32.	Які матеріали використовували для вишивання в ХІХ ст. на Поділлі?		Г
	а) лляні нитки виготовлені власноруч; б) вовняні нитки;	в) конопляні нитки; г) всі варіанти відповідей правильні.	
33.	Кольорова гамма подільської вишивки складається насамперед з...?		Г
	а) з чорних, синіх, жовтих кольорів; б) з білих, темно-вишневих;	в) з червоно-чорних та зелених кольорів; г) всі варіанти відповідей правильні.	
34.	Чим відрізняється Поліська вишивка від інших?		Г
	а) простотою; б) вишуканістю та мініатюрністю;	в) багатством варіантів та чіткістю композиції; г) всі варіанти відповідей правильні.	
35.	Найулюбленіші вишивальні мотиви Полісся у майстрів?		Б, Г
	а) рослинні; б) тваринні;	в) геометричні; г) лінійні.	
36.	Нитки для народної вишивки Покуття використовували...?		Г

	а) лляні та конопляні; б) вовняні;	в) фабричне муліне; г) всі варіанти відповідей правильні.	
37.	Традиційна вишивка Покуття створювалася...?		Г
	а) зеленими та чорними кольорами; б) червоними кольорами;	в) жовтими кольорами; г) всі варіанти відповідей правильні.	
38.	Що спільного на Поділлі, Буковині та на Покутті?		Г
	а) однакова кольорова гамма; б) однакові техніки вишивання;	в) однакові вишивальні мотиви; г) всі варіанти відповідей правильні.	
39.	Скільки налічує технік вишивання Полтавська вишивка?		а
	а) близько 180; б) близько 200;	в) близько 150; г) близько 100.	
40.	Яка техніка вишивання вважається класичною на Полтавщині?		В
	а) «настилування» та «мережка»; б) «вирізування» та «виколювання»;	в) «лиштва» або «лічильна гладь»; г) «довбанка» та «стебнівка».	
41.	Улюбленим вишивальним мотивом полтавських вишивальниць є?		б, в
	а) «морка»; б) «гілка»;	в) «ламане дерево»; г) «берегиня».	
42.	Найбільш вживаними та популярними техніками вишивки на Слобожанщині є?		Г
	а) «хрестик», «напівхрестик», «гладь»; б) «лиштва», «вирізування», «настилування»;	в) «набирування», «ажурне шиття», «зубцювання», «змережування»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
43.	Які вишивальні орнаменти характерні для вишивки Слобожанщини?		В, Г
	а) змішані; б) зооморфні;	в) рослинні; г) геометричні.	
44.	На якій тканині виконувалася вишивка Чернігівщини?		а, г
	а) на лляних тканинах; б) на папері;	в) на шкірі; г) на вовняних тканинах.	
45.	Улюбленими техніками вишивання на Чернігівщині вважають?		Г
	а) «гладь», «штапівка», «хрестик»; б) «набирування», «довбанка», «качалочка»;	в) «вирізування з лиштвою», «мережки», «зерновий вивід»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
46.	Які кольори переважали і переважають в Чернігівській вишивці?		Г
	а) червоні; б) чорні;	в) білі та сині; г) всі варіанти відповідей правильні.	

Контрольні тестові завдання для перевірки знань учнів про етнічне оздоблення «вишивка» в національному одязі всіх регіонів України

Шановні учні!

Під час вивчення Вами теми «Оздоблення одягу» зі спецдисципліни «Технологія виготовлення виробів» Ви використовували, в процесі навчання протягом тривалого часу – ілюстрований альбом «Українська етнічна вишивка в національному одязі всіх регіонів України». Ми би хотіли перевірити чи збагатилися Ваші знання про оздоблення швейних виробів етнічною вишивкою, після використання ілюстрованого альбому в процесі навчання технологіям оздоблення одягу.

Оцінка тестових завдань здійснюється за такою схемою:

Правильна відповідь на 31-45 питань високим рівнем; правильна відповідь на 20-30 питань – це середній рівень знань; менше 20-ти правильних відповідей то його знання на низький рівень.

II – Варіант

№ з/п	Запитання та варіанти відповідей	Відповідь
<i>Оберіть правильну відповідь (правильних відповідей може бути декілька)</i>		
1.	Що відображається в українській вишивці? а) глибока змістовність узору; б) заповітні мрії на краще майбутнє;	б, в в) споконвічне прагнення до прекрасного; г) всі варіанти відповідей правильні.
	в) споконвічне прагнення до прекрасного; г) всі варіанти відповідей правильні.	
2.	Якими бачать майстри й майстрині вишиванки? а) сумними й замріяними; б) радісними й веселими;	а, б в) грайливими й спокусливими; г) всі варіанти відповідей правильні.
	в) грайливими й спокусливими; г) всі варіанти відповідей правильні.	
3.	Вишивка на одязі розміщувалася на...? а) на грудях та біля коміра; б) на подолі та на рукавах;	а, б в) по всіх краях виробу; г) всі варіанти відповідей правильні.
	в) по всіх краях виробу; г) всі варіанти відповідей правильні.	
4.	Чим фарбували вишивальні нитки у давнину? а) корою дерев та корінням; б) листям та квітами;	г в) плодами рослин; г) всі варіанти відповідей правильні.
	в) плодами рослин; г) всі варіанти відповідей правильні.	
5.	Скільки є в Україні етнографічних регіонів? а) 10; б) 17;	б в) 21; г) 35.
	в) 21; г) 35.	
6.	Вишивка Буковини виконувалася на речах з...? а) з лляного і конопляного полотна; б) з бавовняної і вовняної тканини;	г в) з овечої шкури та шкіри; г) всі варіанти відповідей правильні.
	в) з овечої шкури та шкіри; г) всі варіанти відповідей правильні.	

7.	Якими техніками вишивання виконується Буковинська вишивка?		Г
	а) «гладдю» та «штапівкою»; б) «настилуванням» та «качалочкою»;	в) «крученим швом» та «дрібним хрестиком»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
8.	Який колір традиційного народного одягу бойків можна назвати еталоном?		В
	а) рожевий; б) чорний;	в) білий; г) зелений.	
9.	Яка кольорова гамма бойківської вишивки?		Г
	а) чорна; б) біла;	в) синя та червона; г) всі варіанти відповідей правильні.	
10.	Техніка вишивання волинського традиційного одягу схожа з...?		В
	а) плетінням; б) в'язанням;	в) ткацтвом; г) всі варіанти відповідей правильні.	
11.	Які вишивальні мотиви поширені на Волині?		В
	а) тваринні; б) рослинні;	в) геометричні; г) змішані.	
12.	Кольорова гамма Гуцульської вишивки базується на...?		Г
	а) чорних, червоних, вишневих кольорах; б) оранжевому, жовтому, синьому кольорі;	в) голубому, фіолетовому та зеленому кольорі; г) всі варіанти відповідей правильні.	
13.	З яких фігурних елементів складається орнамент Гуцульської вишивки?		Г
	а) ромб, напівромб, квадрат; б) трикутник, круг, комбінована фігура;	в) хрести, зубці, кучері, меандр, плетінко; г) всі варіанти відповідей правильні.	
14.	Які нитки для вишивання використовували на Закарпатті?		Г
	а) лляні нитки різних відтінків; б) конопляні нитки;	в) вовняні нитки; г) всі варіанти відповідей правильні.	
15.	Орнамент вишивок Закарпаття є?		а
	а) ромбово-крапковий; б) стилізовано рослинний;	в) тваринно-рослинний; г) змішаний.	
16.	Якою була і є вишивка Київщини?		б
	а) однотонною; б) контрастною;	в) змішаною; г) всі варіанти відповідей правильні.	
17.	Які вишивальні орнаменти найбільш розповсюджені на Київщині?		Г
	а) геометричні (ромби, квадрати); б) рослинні (виноград, хміль, чорнобривці, дубові листя та ін.);	в) зооморфні візерунки; г) всі варіанти відповідей правильні.	
18.	Гарна вишивка кримськотатарського народу виконувалася на...?		Г

	а) на лляному сукні і на шкірі; б) на шовку та на оксамиті;	в) на атласі та на фабричних бавовняних тканинах (ситець); г) всі варіанти відповідей правильні.	
19.	Узори кримськотатарської вишивки можна поділити на скільки груп?		а
	а) 6; б) 8;	в) 12; г) 20.	
20.	Чим відрізняється Лемківська вишивка від інших?		а
	а) простими орнаментами; б) контрастними кольорами;	в) однотонністю; г) всі варіанти відповідей правильні.	
21.	За змістом та формою побудови орнаментальні мотиви Лемківської вишивки поділяються на...?		г
	а) геометричні та рослинні; б) зооморфні;	в) орнітоморфні; г) всі варіанти відповідей правильні.	
22.	Якою була і є вишивка Львівщини?		б
	а) контрастною; б) строкатою;	в) однотонною; г) всі варіанти відповідей правильні.	
23.	Кольорова гама Львівської вишивки базується на...?		г
	а) червоних та синіх барвах; б) білих та зелених барвах;	в) на жовтих барвах; г) всі варіанти відповідей правильні.	
24.	Які вишивальні мотиви характерні для Львівщини?		в
	а) тваринні; б) геометричні;	в) рослинні; г) змішані.	
25.	Яка вишивка Львівщини найбільш популярна серед львів'ян та мешканців інших регіонів?		б
	а) Яворівська вишивка; б) Сокальська вишивка;	в) Городоцька вишивка; г) всі варіанти відповідей правильні.	
26.	Якими техніками вишивання користувалися на лівому березі Наддніпрянщини?		а, в
	а) «настилування»; б) «хрестик»;	в) «ажурне вирізання»; г) «гладь».	
27.	Якими кольорами вишивалася вишивка на правому березі Наддніпрянщини?		в
	а) в поєднанні зеленого та жовтого кольору; б) в поєднанні червоного та чорного кольору;	в) в поєднанні синього та чорного кольору; г) в поєднанні білого та сірого кольору.	
28.	Які техніки вишивання використовували на правому березі Наддніпрянщини?		г
	а) «мережка»; б) «набирування»;	в) «вирізування» та «хрестик»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
29.	На Опіллі вишивальниці користувалися такими техніками вишивання:...?		г
	а) «хрестик», «низинка», «гладь»; б) «гаптування», «поверхниця», «верховинка»;	в) «стебнівка», «мережиння»; г) всі варіанти відповідей правильні.	

30.	Які вишивальні орнаменти поширені на території Опілля?		Г
	а) геометричні та рослинні; б) зооморфні;	в) антропоморфні; г) всі варіанти відповідей правильні.	
31.	Чим фарбували вишивальні нитки на Поділлі?		Г
	а) корою дуба та вільхи; б) цибулинням;	в) бузиною; г) всі варіанти відповідей правильні.	
32.	Які вишивальні мотиви характерні для Поділля?		Г
	а) рослинні; б) геометричні;	в) тваринні; г) всі варіанти відповідей правильні.	
33.	Характерними техніками вишивання для Поліської вишивки є?		Г
	а) «вирізування», «хрестик», «занизування», «набирування»; б) «косий хрест», «подвійний хрест», «прямий хрест»;	в) «кудрявий брід», «ретязь», «перетикання», «заволікання»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
34.	Кольорова гамма Поліської вишивки складається насамперед з...?		Г
	а) червоних; б) чорних;	в) синіх; г) всі варіанти відповідей правильні.	
35.	Характерними техніками вишивання на Покутті є?		Г
	а) «вирізування», «виколювання», «хрестик»; б) «коцик», «кучерявий стіб», «настилування»;	в) «штапівка», «качалочка»; г) всі варіанти відповідей правильні.	
36.	Характерні вишивальні мотиви для Покуття?		В, Г
	а) зооморфні; б) антропоморфні;	в) геометричні; г) рослинні.	
37.	Що є візиткою Полтавщини?		В
	а) вишивка бісером; б) вишивка стрічками;	в) вишивка білими нитками по білому полотну; г) вишивка цвяхами.	
38.	На чому виконувалася Полтавська вишивка?		Г
	а) на льняному полотні; б) на конопляному полотні;	в) на найтоншій бавовняній тканині – маркізеті; г) всі варіанти відповідей правильні.	
39.	Які види вишивальних орнаментів характерні для Полтавської вишивки?		а
	а) рослинно-геометричні; б) зооморфні;	в) антропоморфні; г) всі варіанти відповідей правильні.	
40.	В чому полягає унікальність вишивки Слобожанщини?		Г
	а) в кольоровій гаммі; б) манері вишивання;	в) рельєфності за рахунок товстих ниток; г) всі варіанти відповідей правильні.	
41.	Якими кольорами вишивають вишивку на Слобожанщині?		Г
	а) червоними; б) червоно-чорними;	в) червоно-синіми; г) всі варіанти відповідей правильні.	
42.	Що слобожани найчастіше вишивали?		а, в

	а) дерево життя; б) ромби;	в) трикутники; г) квадрати.	
43.	Якими нитками виконувалася вишивка на Чернігівщині?		а, б
	а) вовняними; б) шовковими;	в) бавовняними; г) льняними.	
44.	Які вишивальні орнаменти характерні для Чернігівщини?		а, г
	а) геометрично-рослинні; б) змішані;	в) антропоморфні; г) геометричні.	
45.	Найпоширеніші вишивальні мотиви на Чернігівщині?		г
	а) дерево життя та берегиня; б) розетки (квіти, букети, вазони);	в) люди та солярні символи; г) всі варіанти відповідей правильні.	